REGD. NO. A. 40 | విడి ప్రతి 0-3-0 | శుక్రవారం 5-6-59

జమీన్ రైతు

సంపుటి 31 | సంస్థాపకులు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు : సంపాదకుడు :: నెల్లూరు శ్రీరామమూర్తి | సంచిక 23

హైదరాబాద్ లేఖ

★ ★ ★ మా విలేకరి ★ ★ ★

నాగార్జునసాగర్ బోర్డు రద్దయి, ప్రాజెక్టు నిర్వహణ పబ్లిక్ వర్క్సు ద్వారా జరుగుతుందా?

నాగార్జునసాగరం ప్రాజెక్టు బోర్డు త్వరలో రద్దయి, ప్రాజెక్టు నిర్వహణ ఇక పబ్లిక్ వర్క్సుశాఖ ద్వారా జరుగుతుందని తెలుస్తున్నది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడినప్పటినుంచి, అంటే మూడేళ్లనుంచి బోర్డును రద్దుచేసి, ప్రాజెక్టు నిర్మాణ బాధ్యతను తమకు పూర్తిగా ఒప్పజెప్పాలని, రాష్ట్రప్రభుత్వం, కేంద్రానికి వ్రాస్తూ వచ్చింది. చివరికి కృతకృత్యులైందని చెప్పవచ్చును.

ప్రాజెక్టు పరిపాలకుడుగా పనిచేస్తున్న శ్రీ ఎస్. చక్రవర్తి, ఐ. సి. ఎస్., కేంద్ర ప్రభుత్వంలో ముందు జాయింట్ సెక్రటరీగా వున్న వారిని సెక్రటరీగా నియమించబడ్తారనికూడా తెలుస్తున్నది. ఈయన బదులు ప్రస్తుతం, ఎస్. ఏ. అయ్యంగార్ స్థానంలో రివిన్యూబోర్డు మూడవ సభ్యుడుగా పనిచేస్తున్న శ్రీ ఏ. ఆర్. కృష్ణస్వామి ఐ. సి. ఎస్., ప్రాజెక్టు నిర్వహణ బాధ్యత వహించవచ్చును. ఇతన్ని కూడను ప్రాజెక్టుబోర్డు సభ్యుడుగా నియమించారుకూడా.

1955లో 120 కోట్లు ఖర్చుగాగల ప్రాజెక్టుకు శంకుస్థాపన చేసినప్పుడు దాని నిర్మాణం హైదరాబాదు, ఆంధ్ర ప్రభుత్వాలు చేయవలసి వుంటుంది కనుక, అదిలో తుంగభద్ర ప్రాజెక్టు నిర్మాణంలో కలిగినటువంటి ఇబ్బందులు జరగకుండేటందుకై ఉభయ రాష్ట్ర ప్రభుత్వాల ముఖ్యమంత్రులు, ఆర్థిక, పబ్లిక్ వర్క్సుశాఖ మంత్రులతోను, కేంద్ర జల విద్యుత్ సంఘ ప్రతినిధులతోను ఒక నిర్వాహణబోర్డును చేశారు. ఈబోర్డు క్రింద ఒక నిర్వాహకుని (ఎడ్మినిస్ట్రేటరు) చేశారు. ఇప్పుడు రెండు రాష్ట్రాలు లేక్యముగాలేవు కనుక ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి ప్రత్యేకబోర్డు అవసరంలేదని ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వం అభిప్రాయపడుతున్నది.

బోర్డును రద్దుచేసిన తరువాత పబ్లిక్ వర్క్సుశాఖకు ఒక అదనపు కార్యదర్శిని చేసి ప్రాజెక్టు నిర్మాణ బాధ్యతను ఆయనకు అప్పగిస్తారు. శ్రీ ఏ. ఆర్. కృష్ణస్వామిని అదనపు కార్యదర్శిగా నియమిస్తారని తెలుస్తున్నది.

ఈ ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి పుండవలసిన వ్యవస్థ గురించేకాక దీనికి సంబంధించిన పెక్కు విషయాలపై కేంద్ర ప్రభుత్వానికీ రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికీమధ్య ఏకాభిప్రాయం ఇంకా కుదరవలసివున్నది.

ఈ ప్రాజెక్టుకు అయ్యేఖర్చు అంతా ప్రస్తుతం కేంద్రప్రభుత్వమే రుణంరూపంలో రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి యిస్తున్నది. ఈ మొత్తాన్ని రుణంగాకాక గ్రాంటురూపంలో ఇవ్వాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం కోరుతున్నది. ఇందుకు కేంద్రం ఇదివరకు సుముఖంగా లేదు. కుడికాలవను వెల్లూరువరకు తీసికెళ్ళాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం భావిస్తూ 22,000 క్యూసెక్కులనీరు ప్రవహించటానికి వీలుగా దాన్ని నిర్మించాలని రాష్ట్రప్రభుత్వం కోరుతుంటే, ఆ కాలవ ఒంగోలు తాలూకా దాటకూడదనీ, అందుకు పది వేలు క్యూసెక్కులనీరు ప్రవహించ గలిగితే చాలనీ కేంద్రం చెబుతున్నది. అయితే కాలవనుమాత్రం 22,000 క్యూసెక్కుల నీరుకు తగినట్లుగానే నిర్మిస్తున్నారు.

నీటిపారుదల మాత్రమేగాక విద్యుదుత్పత్తికూడా ఈ ప్రాజెక్టుక్రింద జరగాలని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వుద్దేశిస్తున్నది. అందుచేత ఈ రెండు దశలకు ఖర్చు అంచనా 120 కోట్లు అవుతుందని తయారుచేశారు. కేంద్రంమాత్రం దీనికి రెండవదశ అంటూ వుంటుందనికూడా అంగీకరించడంలేదు. రెండు కాలువలు, ఆనకట్ట నిర్మాణానికి రూ. 80 కోట్లు అవుతుందనీ, అంతకుమించిన ఖర్చుకోసం ఆర్థికవనరులను చేయవలసిన బాధ్యత తమకులేదనీ కేంద్ర ప్రభుత్వంవారు చెబుతున్నారు.

ఇది ఇలావుండగా దాదాపు పదివేలమంది కార్మికులు నిత్యం పనిచేస్తున్న డాం స్థలం వద్ద శాంతిభద్రతలు దినదినం క్షీణిస్తున్నాయని వార్తలు వస్తున్నాయి. దేశంలో వివిధ భాగాలనుంచి కార్మికులు, టెక్నీషియనులు ఇక్కడకువచ్చి పనులుచేస్తున్నారు. వీరి వసతికి, నివాసానికి, ఆరోగ్యకరమైన ఏర్పాట్లు లేవు. ఆహారధాన్యాల ధరలు విపరీతంగా హెచ్చు. ఈ దశలో తగాదాలు, పరస్పర కలహాలు కలుగుతుండంలో ఆశ్చర్యంవు దను. ఈ పరిస్థితిని చక్కబెట్టేటందుకై నదికి కుడి పక్కనగల ప్రాజెక్టుప్రాంతంలో పరిపాలనా బాధ్యతను గుంటూరుజిల్లానుంచి, నల్లగొండజిల్లా కలెక్టరుకు ప్రభుత్వం అప్పగించింది. దీనిమీద గుంటూరుజిల్లాలో ఆలజడి ప్రారంభమైంది. ప్రాజెక్టు హెడ్ వర్క్సు తమ జిల్లాలో లేకపోతే, ప్రాజెక్టునుండు ఉపయోగం విషయంలో నూడువచ్చే పేచీల్లో తమది క్రిందిచేయి అవుతుందని ఈ జిల్లా ప్రతినిధులు భావిస్తున్నారు.

—— (1-6-1959)

చంద్రమౌళిగారికి మంత్రిత్వం

శ్రీ కల్లూరు చంద్రమౌళిగారు మంత్రిగా తీసుకోబడటం ఖాయమనే వదంతులు తిరుగా వినిపిస్తున్నవి. అల్లూరి సత్యనారాయణరాజుగారు సంధానం జరిపారని, తీసుకొనుటకు సంజీవరెడ్డి, చేరుటకు చంద్రమౌళి గారలు అంగీకరించారనికూడా అంటున్నారు.

* * *

కొత్తపేటలో కాంగ్రెస్ విజయం

కొత్తపేట నియోజకవర్గ ఉపఎన్నికలో కమ్యూనిస్టు అభ్యర్థి ఘనంగా పరాజయం పొందాడు. కాంగ్రెస్ అభ్యర్థి శ్రీ మంతెన వెంకటసూర్య సుబ్బరాజుగారు 13వేల మెజారిటీతో ఎన్నుకోబడ్డారు. దివంగతుడైన కళా వెంకటరావుగారి కీర్తిని నిలబెట్టారు కొత్తపేట ఓటర్లు.

కమ్యూనిస్టుల ప్రజాస్వామ్యం!

రాష్ట్రసంఘ ఆదేశానుసారం జిల్లాకార్యదర్శి వూడబెరకబడ్డాడు!

గత 21, 22, 23 తేదులలో జరిగిన నెల్లూరు జిల్లా కమ్యూనిస్టు కమిటి అనేక యితర తీర్మానాలతో పాటు యీ క్రింది తీర్మానం గావించింది.

"ఆంధ్రప్రదేశ్ కమ్యూనిస్టుసమితి తీర్మానానుసారం జి. యల్లమందారెడ్డిగారిని జిల్లాపార్టీ బాధ్యతలను తప్పించి, బి. శంకరయ్యగార్ని జిల్లా కమ్యూనిస్టుసమితి కార్యదర్శిగా ఏకగ్రీవముగా ఎన్నుకోవడమైనది."

కమ్యూనిస్టు సంఘాలకు ఎంత స్వేచ్ఛ వుండేది, ఎంత ప్రజాస్వామిక సూత్రానుగుణంగా అవి నడుస్తుండేది తెలుసుకొనుటకు వేరొక సాదృశ్యం అవసరం లేదను కుంటాము

నిర్మల స్పెషల్ * * *

కాపీపొడి - వక్కపొడి

❖ కాపీ గింజలు వేయించినవి

పచ్చివి అమ్మబడును

నిర్మల కాఫీవర్క్సు

ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరు

శ్రీ మద్రామాయణము

రచన:- కొలకులూరి సావిత్రి(?)

(గత సంచిక తరువాయి)

అద్భుత రసప్రధానమగు దివ్యకథ శ్రీరాముఁడు చెప్పినపిదప లక్ష్మణుఁడు సంతోషించి, రామునితో 'రఘుకుల భూషణా! శాపవశమున నిమి వసిష్ఠులు, నిక్షిప్త దేహులైరి గదా! మరల వారెట్లు శరీరములను బొందిరో? ఎఱిఁగింపు'మని కోరఁగా శ్రీరామచంద్రుఁడిట్లు చెప్పెను. 'లక్ష్మణా! ఆ మహాత్ముల తేజస్సులో నుండిన కుంభమునుండి యిద్దఱు తేజోధికులు పుట్టిరి. తొలుతపుట్టినవాఁడగస్త్యుఁడు. అతఁడు మిత్రునిఁ గన్గొని, నేను నీ కొడుకును గానని చెప్పి వదలి పోయెను. ఆగస్త్యుఁడు మిత్త్రుని తేజస్సు నుండి ఆ దివ్యకుంభమున నుంచఁగాఁ బుట్టినవాఁడు. వరుణుని తేజస్సుగల కుంభమునందుండి, మఱికొంతకాలమునకు, వసిష్ఠుఁడు పుట్టెను. పుట్టినతోడనే ఆయనను మహాతేజశ్శాలియగు నిక్ష్వాకు నృపాలుఁడు సూర్యవంశమునకుఁ బురోహితునిగా ప్రార్థించెను. తమ్ముఁడా! యింతవఱకు, వసిష్ఠుడు దేహముఁ బొందిన కథ సాంతముగా వింటివి. ఇఁక నిమి కథ తెలిపెదను వినుము. నిమి వసిష్ఠుని శాపమున విదేహుఁడైనంతనే, అతని యాగదీక్షను యోచించి, బ్రాహ్మణులు హిత బాంధవ మంత్రి పురస్సరంబుగా, ఆ నృపుని శరీరమును జాగ్రత్తగా, గంధమాల్యాది లేపనములతో రక్షించుచుండిరి. తరువాత యజ్ఞము పూర్తి కాఁగా, భృగుమహర్షి 'నరేశ్వరా! నీయాగ సంవిధానమునకు నేను పూర్తిగా సంతసించితిని. నీకుఁ జైతన్యము కలిగింతు'ననెను. అదే వేళకు, నమరులు నిమి చేతనమును గూర్చి తమ సంతసమును తెలిపిరి. అమరులు సంతోషించి, 'రాజర్షీ! నీ యాగవిధికి సంతోషించితిమి. నీ చేతన మెచట నుండవలెనో, తెలుపు'మని అడుగఁగా, నిమి చేతు లెత్తి 'సుధాశనులారా! నేను సర్వప్రాణుల నేత్రములందుండఁగోరెద'నని తెలిపెను. త్రిదశులు సంతోషించి తథాస్తనిరి. 'నీవిటుపైని, వాయురూపివై, సర్వప్రాణుల కనులయందుండుము. నీ కొఱకు గనులార్పుదురు. వాయుభూతుఁడవగు నీకు మాటిమాటికి, విశ్రాంతి గలుగు'నని వరమిచ్చి వెడలిపోయిరి. ఋషిచంద్రులు నిమి దేహమును వెలికి దెచ్చి, అరణితో మథించిరి. తపశ్శాలియగు పుత్త్రుఁడు పుట్టెను. మథించుటచే బుట్టినవాఁడు కావున మిథి అని పేరిడిరి. అతని పేరనున్న పురము మిథిలాపురమయ్యెను. విదేహునకుఁ బుట్టినవాఁడగుటచే, వైదేహుఁడయ్యెను. చిత్రజననమున జనకుఁడయ్యెను.

జనకుని వృత్తాంతము తెలిపినపిదప, తేజస్స్వరూపుఁడును, మహాత్ముఁడునగు శ్రీరామునితో లక్ష్మణుఁడిట్లనియె "అగ్రజా! వైదేహుని పూర్వకథ మిగుల ఆశ్చర్యముగా

★ యయాతి చరిత్ర ★

నున్నది. రామా! నృపకంఠీరవా! నిమి, వసిష్ఠుల విషయములఁ దెలిపితివి. నృపుఁడు, శూరుఁడు, యజ్ఞదీక్షితుఁడగు నిమి సూర్యవంశ పురోహితుఁడగు వసిష్ఠునిపై శాంతి నొందవలసి యుండఁగా, నేటికి ప్రతిశాపమిచ్చెన"ని అనుఁగఁగా రాముఁడిట్లనియెను. "అంతటను బుద్ధులు శాంతియుతులైనను, కోపము పూర్తిగా నాపుకొనగలవాఁడెవ్వఁడో, ఎట్టి సర్వ్యాపాసాగరుఁడేని జాలి పడు స్త్రీల నెఱుఁగఁజాలఁడు. ఒక్క యయాతిమాత్రమే సత్వగుణ ప్రధానుఁడై శాంతిఁజూపెను. ఆ కథ సావధానుఁడవై వినుము. నహుషుని కుమారుఁడు యయాతి. అతనికి వృషపర్వుఁడను రాక్షస సార్వభౌముని పుత్రికయగు శర్మిష్ఠాదేవియు, శుక్రాచార్యుని పుత్రికయగు దేవయానియు భార్యలు. యయాతికి శర్మిష్ఠయన్న అధిక ప్రేమము. కాని యిద్దఱు దేవేరులకు నిద్దఱు కుమారులు గలరు. శర్మిష్ఠకు పూరుఁడు, దేవయానికి యదుఁడు. పూరుఁడు గుణవంతుఁడు. పైఁగా ముద్దులభార్యయగు శర్మిష్ఠ కొడుకు. ఇట్లుండ పూరునిపై తండ్రిచూపు మన్ననకు యదువు సహింపఁజాలక పోయెను. అని కారణముగా దల్లినిఁజూచి 'అమ్మా! పరలతీపులకు కర్తృత్వకారకుఁడగు శుక్రాచార్యుని కూఁతురవగు నీకు భర్తపూర్ణానురాగము కొఱతయాయె? ఈ యవమానము నీ వెట్లు సహించితివి? భరింపరాని యీ యవమానాగ్నికంటె, యగ్నిలో మనముదుకుటయే కర్తవ్యము. రక్కసిపెంపుకూఁతురగు శర్మిష్ఠ ముద్దుభార్యయా, చతుష్షష్టి కళాస్వరూపుఁడగు శుక్రాచార్యుని కుమార్తె యవమానితయాయెనా? నీ యవమానము నే నేమాత్రము సహింపను. అవజ్ఞయిచ్చెద వేని తల్లీ! నేను దివంగతుఁడనయ్యెదనని సక్రోధముగా నడుచునడుచు పారిపోవచ్చు దుఃఖముతోఁ జెప్పె యదువు మాటలువిని దేవయాని మనస్సు కలకపాతే తన తండ్రిని ధ్యానించెను. శుక్రుఁడు ప్రత్యక్షమై, దీనవదనయగు కుమార్తెనుఁజూచి, 'అమ్మా! నీ కొఱతయేమి?' యని ప్రశ్నించెను. ఎన్నిసారులు ప్రశ్నించినను, దేవయాని బదులాడక తుదకు 'తండ్రీ నాథుఁ డర్హతనన్న బహుమానించుటలేదు. ఈ అవమానము భరింపలేను. దుఃఖసాగరమీఁదఁజాలను. నా కష్టములు చెప్పఁబోఁచ్చినచో నా దుఃఖమే నన్నుఁ జెప్పనీయదు. తండ్రీ! నేను నగ్నిచేఁ గాని, విషముచేఁ గాని, నీటిచేఁ గాని, దేహత్యాగము చేసికొందును. నా అవమానమును రెండింతలు చేయక తీర్చునుపాయమున్నచో వెదుకుము తండ్రీ!' యని విన్నవించుకొనెను. శుక్రుఁడు గ్రహించి కోపించి 'ఓరీ దుర్మతీ! యయాతీ! నీవు నన్నవమానించితివి గనుక, పూర్ణముచే జరచే శీర్ణించి, శైథిల్యమును బొందుము' అని అల్లుని శపించి, కూఁతురిని బుజ్జగించి శుక్రుఁడు స్వస్థానమునకేఁగెను.

"శుక్రాచార్య శాపమున యయాతి ముదిమినిఁ బొందెను. కొంతవడి దుఃఖించి విశలమానసుఁడై యదువునుఁజూచి 'కుమారా! ధర్మముల తెలిసిననీకు నేను చెప్పునదిలేదు. నాకు వచ్చిన ముదిమిని నీవు పొందినచో నేను కొంతకాలము విషయసుఖములననుభవించి వెనుక నా ముదిమిని నేను తీసికొందు'నని తెలిపెను. అందులకు యదువు తండ్రితో 'నాయనా! నీవు బొజ్జపై పరుండబెట్టుకొని అల్లారుముద్దుగాఁ బెంచిన పూరుఁడుండగా నేను ధర్మజ్ఞుఁడనైతినా? నేను నీకు యౌవన మిత్తునా?' యని అడిగెను. అందులకు యయాతి పూరునిఁజూచి 'కుమారా! నీకేమందు?' వనెను. పూరుఁడు 'జనకా! నన్ననుగ్రహించితివి. ధన్యుఁడనైతిని. గ్రహింపు'మని బదులాడెను. అంతట పూరుని జవ్వనమును గ్రహించి యయాతి వేయేండ్లు రాజ్యము చేసి, పెక్కు యజ్ఞములు చేసి, దేవతలకు ప్రీతిఁగూర్చెను. తరువాత నొకనాఁడు యయాతి పూరునిఁజూచి 'నాయనా! నా ముదిమిని నాకిచ్చి మిగిలిన నీ జవ్వనమును నీవు తీసికొనుము. నీ దానమునకు నేను సంతసించితిని. కాన నా తరువాత రాజవు నీవే' యని అతనికి రాజ్యమిచ్చెను. యదువును మాది కోపముతో 'గుణభూతుఁడవగు తండ్రిని అవమానించిన రాక్షస ప్రాయుఁడవు. నీవును కొడుకువగుదువా? నీకు నా రాజ్యమున పొందు అర్హతలేదు. చంద్రవంశమునకే కళంకము తెచ్చితివి. నీ వంశము నీవలనే దుర్వినయ సంపన్నమై కుడకు రాక్షసప్రాయమగు'నని శపించెను. పిదప వానప్రస్థాశ్రమమును బొంది, పిదప స్వర్గస్థుఁడయ్యెను. తరువాత పూరుఁడు ప్రతిష్ఠానపురము రాజధానిగాఁ గొని, రాజ్యమును పాలించెను. యదువునకు రాక్షసులు వేలమంది జనించిరి. రాజు లావానిని మన్నింపక పోవుటచే, యదువు పుత్రులతో క్రౌంచవనమునకుఁ బోయెను. లక్ష్మణా! యయాతి మాత్రమే శుక్రుని శాపమును సహించెను. నిమి వసిష్ఠశాపమును సహింపలేక పోయెను. కావునఁ నృగుమహారాజువలె దోషముననే బదకుండ చరించుట మంచిద"ని అని రాముఁడు కథ పూర్తిచేయువప్పటికి, చుక్కలు కాంతిదొరఁగి, సూర్యుని తేజస్సు నాకసమునఁ బ్రాఁకి సుమంగళముతో రంగు చేసిన గుడ్డవలె తూర్పు ఎఱ్ఱఁబాఱెను.

కుక్క వివాదము

సూర్యోదయానంతరము, శ్రీరాముఁడు పౌర్వాహ్ణిక క్రియలు తీర్చుకొని, ధర్మాసనమునందుండి, ద్విజులు, పౌరులు, పురోహితుఁడగు వసిష్ఠుడు కశ్యపుఁడు తదితర మంత్రులు ధర్మజ్ఞులు, న్యాయశాస్త్రజ్ఞులు, రాజులు కొలువుండఁగా, లక్ష్మణునిఁజూచి "సుమిత్రకుమారా! లక్ష్మణా! కార్యార్థులెవరైన తలవాకిట నున్నచో పిలుచుకొని రమ్మ"నెను. లక్ష్మణుఁడు ద్వారసీమను నిలుచుండి, "ధర్మమూర్తియగు శ్రీరామునితో నివేదించుకొను విషయములుగల కార్యార్థులారా! రండ"ని తెలిపెను. భూమి సస్యశ్యామలమై, అకాలమృత్యువులు లేమిచే, వ్యాధి బాధలు లేమిచే, ధర్మము నాలుగుపాదములతో నడుచుటచే కార్యార్థులెవ్వరును రారైరి. అందుచే లక్ష్మణుఁడు, తిరిగి రామునిదగ్గఱకు వచ్చి 'యెవ్వరు లేర'ని తెలిపెను. అందులకు శ్రీరాముఁడు "ప్రజాభిలాషియగు లక్ష్మణా! నీతి యున్నచో అధర్మముండదు. జాగరూకుఁడవై మఱల కార్యార్థుల విచారించిరమ్మ"నెను. అంతట లక్ష్మణుఁడు ద్వారసీమకు వచ్చుసరికి ఒక కుక్క మొఱుగుచుండెను. లక్ష్మణుఁడు దానినిఁజూచి "శ్వానరాజమా! నీవు కార్యార్థివా? నిర్భయముగా చెప్పు"మనెను. అందులకా కుక్క లక్ష్మణునిఁజూచి, "లక్ష్మణా! సర్వభూత శరణ్యుఁడును, అర్థిప్రదాతయును, ధర్మమూర్తియగు శ్రీరామునితో నేను విన్నవింపదలఁచితిని. కాని దేవాలయమునకు, రాజమందిరమునకును, ద్విజుల గృహమునకు, వహ్ని, ఇంద్రుఁడు, సూర్యుఁడు వాయువు నుండదగరు. నావంటి నీచజంతువులు రాఁదగదు. అందువిశేషించి శ్రీరాముఁడు సత్యస్వరూపుఁడు, యుద్ధవిశారదుఁడు, సర్వభూతప్రియుఁడు, నీతిమంతుఁడు, మర్మజ్ఞుఁడు, నిత్యసంతోషి, సకలదేవతా స్వరూపుఁడు కాన, నేను రావచ్చునా? యని అడిగిరమ్మని" తెలిపెను. అంతట లక్ష్మణుఁడు శ్వానము చెప్పిన వార్త శ్రీరామున కెఱిఁగించెను. దయావిధుఁడగు శ్రీరాముఁడీ వాక్యములు విని "కార్యార్థి యెవ్వఁడైననేమి? లోనికిఁ బ్రవేశపెట్టు"మని తెలిపెను.

అంత కుక్కను లక్ష్మణుఁడు కొలువుకూటమునఁ బ్రవేశపెట్టెను. కుక్కనుఁజూచి రాముఁడు "శ్వానరాజమా! నీకు భయము లేదు. నీ కష్టము నాతోఁ జెప్పుకొమ్మ"నెను. అంత తల పగిలియున్న ఆ కుక్క రామునితో 'దానము, దయ, సజ్జనభక్తి, వ్యవహారజ్ఞత యనునవియే ధర్మములు. ఆ ధర్మములచే రాజ్యము ధరింపఁబడుచున్నది. ప్రజలకును,

—తరువ 11.వ పేజీలో

స్థాపితము: 1906. హెడ్డాఫీసు: ఉడిపి, ద. ఇండియా.

ది కెనరా బ్యాంకింగ్ కార్పొరేషన్ లిమిటెడ్

31-12-1958 తేది నాటికి	మూలధనం	రూ. 14,40,000/-
	డిపాజిట్టులు	రూ. 7,19,34,549/-
	వ్యాపారపెట్టుబడి	రూ. 9,18,93,969/-

మద్రాసు, ఆంధ్రప్రదేశ్, కేరళ, బొంబయి, మైసూరు, పశ్చిమబెంగాలు రాష్ట్రాలలో 53 బ్రాంచీలతో విరాజిల్లుతూ ఈ బ్యాంకు అన్ని రకాల బ్యాంకింగు వ్యాపారమును కొనసాగిస్తున్నది.

THE CANARA BANKING CORPORATION LIMITED, UDIPI (S. INDIA)

కాకర్ల కామాక్షయ్యగారి పక్షవాతనివారణి డిపో

మా "భువనేశ్వరి" గుళికలు (రిజిష్టర్డు) పక్షవాతం, మదరివాతం, చచ్చు, తిమ్మిరులను త్వరలో గ్యారంటీగా కుదుర్చును. మా ఫోటో ట్రేడ్ మార్కుగల ఔషధమునే వాడుము. వ్యాధి వివరములు తెలుపుడు — యింతకు మించినది ప్రపంచములో లేదు.

ఒక వారమునకు ఔషధము రూ. 7/- లు. ప్యాకింగ్ పోస్టేజి వేరు.

'ఆయుర్వేదకేసరి' - 'వైద్యవిశారద' 'కవిరాజ్' కాకర్ల వెంకటప్పయ్య

పక్షవాత స్పెషలిస్టు (రిజిష్టర్డు) ఆయుర్వేద ప్రాక్టీషనరు. 222, కాకర్లవారివీధి, నెల్లూరు.

వార్తలు-వ్యాఖ్యలు

కేరళ పరిస్థితి

జూన్ మొదటి తేది నుండే విద్యాచట్టాన్ని అమలు జేస్తున్నామని కేరళ ప్రభుత్వం ఎంతగా బింకాలు పలుకుతున్నా, కేరళ ప్రతిపక్షాల ఉద్యమాన్ని చూచి ప్రభుత్వం భయపడి, వేసవి సెలవుల అనంతరం పాఠశాలల ప్రారంభాన్ని మరో పక్షంరోజులు, అంటే జూన్ 15 తేదికి, వాయిదా వేయక తప్పింది కాదు. బహుశా ఈసరి పర్యాయానికే ప్రభుత్వం యీ ఎత్తుగడ వన్ని వుంటుంది. వాయిదా వేసినంత మాత్రాన బయలుదేరిన ఈ ఉద్యమం విరమించబడదు; అది అనుకున్నట్లు జరిగి తీరేట్లున్నది. ఈనాడు కేరళ విద్యాచట్టం, ఆందోళన కారణాలలో ముఖ్యమైనది కావచ్చునేమో గాని, కేరళలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం అధికారంలో వుండడం యింకెంతమాత్రం కేరళ ప్రజలు సహించే స్థితిలో లేరు. కేరళలో కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వమును ప్రజలు ఎంతగా ఏవగించుకుంటున్నారో, చంగనచెర్రిలో జరిగిన రెండులక్షలమందితో కూడిన బహిరంగసభయే ప్రత్యక్షనిదర్శనం. కేథలిక్కులు-నాయర్ సంఘం విద్యాచట్టాన్ని విరమించుకోమని కోరడం, కేరళ ప్రదేశ కాంగ్రెస్ చార్జిషీటు పెట్టడం — యివి కేరళ ఉద్యమ ప్రత్యక్ష కారణాలుగా కనిపించవచ్చు. కాని కమ్యూనిస్టు మంత్రివర్గంచేత రాజీనామా యిప్పించడం—యీ వుద్యమ పరోక్ష లక్ష్యం. ఈ లక్ష్యం సిద్ధించేవరకు కేరళ ఉద్యమం విరమించబడే సూచనలు లేవు. ఈ ఉద్యమానికి కేరళ ప్రజల అండదండలేగాక, ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూ, కాంగ్రెసు అగ్రనాయకుల ఆశీర్వాద బలంకూడా కలదు. అంతేకాదు, రాజ్యాధికారంనుండి కమ్యూనిస్టు ప్రభుత్వం తొలగిపోవడం అందరి సమాశయం కాబట్టి కేరళలోని కమ్యూనిస్టేతర రాజకీయ పక్షాలన్నింటి మద్దతు వుండగలదనుటలో ఎట్టిసందేహం లేదు. ప్రతిపక్షాల ఉద్యమం సాఫల్యం పొందగలదనే అందరూ ఆశిస్తున్నారు.

కేరళలో రాజ్యాధికారంలో వుండడమా లేక ఊడడమా అనేది నేడు కమ్యూనిస్టు పార్టీని ఎదుర్కొంటున్న సవాల్. నంబూద్రిపాద్ రాజీనామా యివ్వకపోతే కల్లోలం, అరాజకం ఏర్పడగలదనిపిస్తున్నది. సచివాలయాన్ని ప్రజలు చుట్టుముట్టాలనే ప్రయత్నాలుకూడ లేకపోలేదు. పోలీసు శాఖను కృష్ణయ్యర్ బదులు అచ్యుతమీనన్ నిర్వహించినా, పోలీసు అధికారుల బదిలీలు జరిగినా, మలబారు స్పెషల్ పోలీసును ప్రజలపై ఉపయోగించదలచినా, ప్రజల అసంతృప్తి చల్లారదు; కేరళ ఉద్యమం ఆగదు. కేరళను కల్లోలాన్నుండి కాపాడాలంటే, నంబూద్రిపాద్ మంత్రివర్గం రాజీనామాచేసి, మళ్లీ ఎన్నికలు జరిపించడమే మార్గాంతరంగా కనుపిస్తున్నది.

ముంద్రాబేరం: ప్రభుత్వ నిర్ణయం

ముంద్రాకు, జీవిత భీమాసంస్థకు సంబంధించి వాటాల కొనుగోలు బేరంలో జరిపిన కుంభకోణంమీద భారత ప్రభుత్వం చేసిన నిర్ణయం ఆశ్చర్యకరంగావుంది. ఏదో కొండ తవ్వి ఎలుకను పట్టిన చందంగా, ముంద్రా కుంభకోణంలో అధికారులపాత్ర విషయం తన్నుకపోయింది. అధికారుల పాత్రను గురించి విచారించిన వివియన్ బోస్ కమిటీ నివేదికను భారత ప్రభుత్వం త్రోసిపుచ్చి, పర్వీన్ కమిషన్ సిఫారసులను ఆమోదించింది. శ్రీ హెచ్. యం. పటేల్ పైచేసిన ఆరోపణలు రుజువు కాలేదన్న పర్వీన్ కమిషన్ వాదనను ప్రభుత్వం అంగీకరించింది; జీవిత భీమా కార్పొరేషన్ అధ్యక్షుడు శ్రీ కామత్ నుకూడ మందలించి వదలిపెట్టారు. మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ వైద్యనాథన్ విషయం చూడవలసిందిగా జీవిత భీమా కార్పొరేషన్ కోరబడింది. మొత్తంమీద ప్రభుత్వ నిర్ణయాలు చూస్తే ముంద్రా కుంభకోణానికి ఎవ్వరి బాధ్యత లేనట్లు ప్రభుత్వం భావించినట్లున్నది. ముంద్రా కుంభకోణం గురించి, చాగ్లా కమిషన్, వివియన్ బోస్ సంఘం సుదీర్ఘమైన విచారణ జరిపారు. ఈ ముంద్రా బేరంలో వ్యాపార నియమాలు పాటించబడలేదన్న విషయంతప్ప, అసలు యీ బేరంలోని పూర్తి కుంభకోణం వెల్లడి కాలేదని ప్రభుత్వంకూడ, చాగ్లా కమిషన్, బోస్ సంఘాలవలెనే, అభిప్రాయపడినట్లున్నది. బోస్ సంఘం అభిప్రాయాలన్నిటితో మనం ఏకీభవించలేకపోవచ్చు గాని, పర్వీన్ కమిషన్ సిఫారసులతో కూడ ఏకీభవించలేకున్నాము. మార్కెట్ ను చక్కబరచడానికి జీవితభీమాసంస్థల నిధులను ఉపయోగించడం ప్రభుత్వ విధాననియమం కాగా, ఆ విషయం తత్సంబంధమైన మంత్రి దృష్టికి తీసుకరాకపోవడంలో అధికారులు తప్పు చేశారనేది సుస్పష్టం. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం సూటిగా వ్యవహరించలేదనే చెప్పవలసి వుంటుంది. పటేల్ కామత్ లు మరలా ఉద్యోగంలో చేరేందుకు ఈవిధంగా వీలౌతోందేమో ననిపిస్తున్నది. ఏపాపము ఎరుగని కృష్ణమాచారి నిందలపాలు కావడం ఈ వ్యవహారంలో అసలు దోషులు తప్పించుకోవడం జరిగింది.

కృష్ణమాచారి నిందపాలైనారు- దోషులు తప్పించుకున్నారు!

ఉదకమండలం గోష్ఠి

ఉదకమండలంలో, తృతీయ ప్రణాళిక

...మీద అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘంవారు చర్చాగోష్ఠిని ఏర్పాటుచేశారు. ఈ గోష్ఠిని ప్రారంభిస్తూ భారత ప్రధాని శ్రీ నెహ్రూ సిద్ధాంతాలను అవలంబించి, శాస్త్రీయమైన ఆచరణయోగ్యమైన ధోరణిని అవలంబించడం గొప్ప విషయం. సోషలిస్టు సమాజాన్ని సాధనకు తృతీయ ప్రణాళిక ఒక సాధనంగావాలనే వుండి దృష్టితో విశదమైన ప్రతిపాదనలు చేసేబదులు, మనకున్న అవకాశాలు, వనరులతో మన సమాజాభ్యుదయ కార్యక్రమాన్ని రూపొందించుకోవడం అవసరమని శ్రీ నెహ్రూ చెప్పడం ఎంతో సముచితంగావుంది. కొన్ని పరిధులను దాటి ప్రజలను బలవంత పెట్టరాదని శ్రీ నెహ్రూ చేసిన హెచ్చరికకూడ గమనించదగిన విషయం. ప్రణాళికాగత అభివృద్ధి కార్యక్రమంలో, కొన్ని నిర్బంధాలవసరమే కాని, ఏటా నూటికి 4 లేక 6 వంతుల కొద్దిపాటి జాతీయాదాయం మాత్రమేకల మన ఆర్థిక వ్యవస్థ ఎక్కువ పన్నులభారాన్ని మోయలేకున్నది. పేదలు, మధ్యతరగతుల

—తరువాత 10-వ పేజీలో

దాల్మియాకు జైలు శిక్ష

కోటీశ్వరుడు, గొప్ప పారిశ్రామిక వేత్త, 66 ఏండ్ల వయస్సుగల శ్రీ రామకృష్ణ దాల్మియా, ఇన్సూరెన్సు కంపెనీ ధనం దుర్వినియోగం చేశాడనే ఆరోపణపై, ప్రత్యేక న్యాయమూర్తిచే రెండేళ్ళ జైలుశిక్ష విధించబడ్డాడు.

ముంద్రాలు, దాల్మియాలు, జైనులకాలం పోయింది. న్యాయచట్టానికి సామాన్యుడు ధనాఢ్యుడు యిద్దరూ ఒకటిగానే వున్నారు. ప్రజాస్వామ్యం ప్రసాదించిన సద్యఃఫలితాలలో యిదొకటి.

కమ్యూనిస్టు మంత్రివర్గ రాజీనామా ఒక్కటే కేరళ సమస్యాపరిష్కారానికి మార్గం!

వేసవిలో చల్లదనానికి....

చేనేత వస్త్రాలు ధరించండి

మన తాత ముత్తాతలు కూడా వేసవిలో చల్లదనానికి చేనేత వస్త్రాలు ధరించేవారు. చందేరి చీరలు, మృదువైన మస్లినులు, ఎన్నో రంగులలో తయారయే 'ముదికట్టు' వస్త్రాలు, దోరియాలు— ఎన్నో! అన్నీ చల్లదనాన్నిచ్చే తేలిక దుస్తులుగా ఉపయోగించవచ్చు.

సరసమైన ధరలకు శ్రేష్ఠమైన వస్త్రాలు

చేనేతవస్త్రాలపై నాణ్యపుగుర్తులు వేయడానికి, ఎగుమతికోసం ముద్రలు వేయడానికి త్వరలోనే ఏర్పాట్లుచేయబడుతాయి, వివరాలకు ఈ క్రిందివారికి వ్రాయండి:

ఆల్ ఇండియా హేండ్ లూమ్ బోర్డు

షాహిబాగ్ భవనం, విట్టల్ రోడ్, బొంబాయి-1

నా జీవిత విశేషాలు

**** నెల్లూరు వెంకటరామానాయుడు ****

తిరువాత ఒక డిప్టీకలెక్టరు జనాబ్ టి. యస్. రామచంద్రరావుగారు పోట్లపూడికి వచ్చారు. వారితో కూడా యితర అధికారులు గూడావచ్చారు. ఆయన నిజంగా జాతీయ వాదో, లేక నటనో కాని మాసమాజం చేస్తున్న కార్యాలన్నిటిని మెచ్చుకోవడం, మాసమాజం యాజమాన్యాన నడుస్తున్న విశేషానంద పుస్తక భాండాగారాన్ని సందర్శించి చాలా గొప్పగా పొగడడం, పొణకావారి యింట్లో వేసివున్న ఫోటోలవంకచూచి ఆనందించడం, ప్రభుత్వ ప్రచురణలన్నిటిని మా సమాజానికి సంప్రేషించే ఏర్పాటు చేస్తానని చెప్పడం, రు. 10 లు చందాగూడా మా సమాజానికివ్వడం, యివంతా కూడావున్న అధికారులకు ఆశ్చర్యాన్ని కల్గించినవి. ఆయన అంతకుముందు అధికారులకు, పోట్లపూడికి తెగిపోయివుండిన సంబంధాన్ని తిరుగా కల్పించి, అధికారులకు మాకు మధ్య చెడిపోయివుండిన స్నేహసంబంధాలను తిరుగా పునరుద్ధరించడమేగాక, అధికారులకు ప్రజలతో కలిసిమెలిసి వుండవలసిన పద్ధతిని నేర్పించాడు కూడ. ఆనాటి అధికారుల దృక్పథంలో ప్రభుత్వానికి మాకు వైరుధ్యాన్ని కల్పించి మామీదకు తీవ్రచర్యను పూనుకొనేట్టు చేయడానికిబదులు, యీ అధికారి సౌజన్యంగా, చెడిపోయిన సంబంధాన్ని సమరసంగా పరిష్కరించడం మెచ్చుకోతగింది. అదిమొదలు అధికారులు యీ గ్రామానికి రావడం మామూలు అయినా, మామీద ప్రత్యేకత చూపడం ఏర్పడింది.

కలియుగార్జునుడు

వీరి అసలుపేరు గండవరపు అప్పారావుగారు. వీరిది గుంటూరుజిల్లా, నర్సారావుపేట తాలూకా ముప్పాళ్లగ్రామమని జ్ఞాపకం. వీరు ధనుర్విద్యలో నిపుణులు. ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనం యాత్రతో యావద్భారతం సంచరించారు తన ట్రూపుతో. కడప ప్రాంతంలో సంచరిస్తూ చెంచువాండ్లచేత తిరుగుబాటు చేయించాడు. పోలీసు అధికారులుగూడ చంపబడ్డారు. ఆ సందర్భంలో వీరికి 1½ సం. శిక్ష వేయడం, అపీలులో హైకోర్టు త్రోసివేయడం జరిగింది. తర్వాత పెద్దగుడారం ట్రూపుతో భారతదేశం సంచరించాడు. నెలకు రు. 1500ల సిబ్బంది వుండేది అతనివద్ద. ప్రభుత్వానికి యితని ప్రదర్శనం భయంకరంగా కనిపించింది. యితనిమీద నిఘావేశారు. ఇతను వెలుపల వుండడం ప్రభుత్వానికి భయంగా తోచింది. మొత్తానికి అతని అభిప్రాయాలుగూడ అట్టివిగానే ఏర్పడ్డవి. బ్రిటిషుప్రభుత్వమంటే అతనికి తీవ్రమైన ద్వేషం ఏర్పడ్డది. జగదల్పూర్ సంస్థానం వెళ్లినప్పుడు బహిరంగరణార్థం రేపు రమ్మని మహారాజా వాయిదావేసి, ఆ రేపువాడు ఏకాకిగా రాగా పోలీసులకు పట్టియిచ్చాడట. అతనిమీద తిరుగుబాటు నేరముమోపి 18 నెలలు శిక్ష విధించారు. అతని గుడారము, ధనస్సులు—బాణాలు అన్నీ ప్రభుత్వం వశపరచుకొన్నది.

18 మాసాలు శిక్ష అయిన తర్వాత యితనిని వదలకుండా, పిచ్చి ఆస్పత్రికి పంపారు. ఇతనికి పిచ్చిలేదు యేమీలేదు. మద్రాసు పిచ్చిఆసుపత్రి గోడదాటి పరారి అయినాడు. యితనికి వారంటుయిచ్చారు. ప్రచ్ఛన్నంగా వుంటూవుండినాడు. అప్పటికి మద్రాసులో బారిష్టరుగావున్న దేశభక్తుడు ఉన్నవ లక్ష్మీనారాయణపంతులు కలియుగార్జునుడి ప్రక్క ప్రభుత్వంతో పోట్లాడినాడు. అతనికి పిచ్చిలేదని కొమ్మలు తిరిగిన డాక్టర్లచేత యోగ్యతాపత్రాలు తీసి ప్రభుత్వానికి సమర్పించినా, అంగీకరించక, వ్యక్తిని హాజరుపెట్టమన్నారు. లాభంలేకపోయింది. తర్వాత యీవిషయాన్ని ప్రభుత్వం వారంటు రద్దుచేసింది. తర్వాత అతను బయటకొచ్చి, ప్రభుత్వం స్వాధీనం చేసుకొన్న తన ఆస్తినంతా స్వాధీనపెట్టమని కోరాడు. తెలకొలది అమూల్యమైన సామాను స్వాధీనపెట్టుకొని, చివరకు రెండు పనికిరాలిన విల్లంబులు, బాణాలతో పేరుతో నిలవవున్న బాణాలను విసురుపుల్లలు స్వాధీనం చేశారు. తక్కిన వస్తువులన్నీ శిథిలమైపోయిన వన్నారు. జయపూర్ మహారాజా బహూకరించిన కొమ్ములతో చేయబడిన ధనస్సు యిత్యాది అపూర్వ పరికరాలన్నీగూడ ప్రభుత్వగర్భములో జీర్ణమైపోయినవి.

తర్వాత యీ అప్పారావుగారు పోట్లపూడి చేరుకున్నారు. ఇతను బ్రాహ్మణుడు. మాంసాహారికాడు. మంచి బలశాలికూడ. ధనుర్విద్యాకౌశలమేగాక కోడి రామమూర్తి లేకే బలప్రదర్శనాలుకూడ చేసేవాడు. ఇక కనకమ్మ గారి యింటి వద్దనే భోజనంతో పోగొట్టుకున్న బలాన్నంతా బలాన్నంతా సంపాదించుకున్నాడు.

అప్పుడు ప్రపంచయుద్ధపు రోజులు. ఇతనికి జర్మన్ వాడితోచేరి బ్రిటీషువాళ్లే ఓడించాలనే కాంక్ష అమితంగా వుండేది. అందుకనే యుద్ధం పూర్తిఅయ్యేదాకా పెండ్లిగూడ చేసుకోలేదు.

పోట్లపూడిలోవున్న దినాల్లో చుట్టుప్రక్కల ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనం చేసేవాడు. నేనుకూడా వెళ్ళి ఆయనకు సహాయపడేవాణ్ణి. నాకు రెండుకండ్లమీద రెండురూపాయలు పెట్టి దూరాన్నుండి రెండు అమ్ములతో ఒకేదఫా కొట్టేవాడు. కంటికి ఏమాత్రం దెబ్బతగులకుండా రెండుఅమ్ములు రెండురూపాయలను పడగొట్టి అమ్ములు క్రిందబడిపొయ్యేవి. అది చూచినప్పుడు మా తల్లి వణికిపొయ్యేది. ఇంకా యెన్నోవిధాలైన ప్రదర్శనాలు చేసేవాడు. యితని అద్భుతశక్తి చాలా ప్రశంసనీయమైనది. ఇతన్నిగూర్చి రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు వ్రాసిన పద్యాలు చిరస్మరణీయమైనవి. అవి చదువుతుంటే ఒళ్లు గగుర్పొడిచేది.

ఇతను ప్రదర్శనం చేసేటప్పుడు వుద్రేకమైన పద్యాలు చదువుతుంటే ప్రతి దెబ్బ లక్ష్యం తప్పకుండా కొట్టేవాడు. ఒకనాడు కోవూరుతాలూకా గండవరంలో ధనుర్విద్యా ప్రదర్శనం చేస్తుంటే కవికోకిల దువ్వూరు రామిరెడ్డిగారువచ్చి చూచారు. వారి గ్రామం ప్రక్క బ్రహ్మణరెడ్డిపాలెం.

—— (సశేషము)

తెలంగాణా సమస్య-

★ భూ సంస్కరణలతోపాటు, వెంకటరావుగారు తలపెట్టిన ఇతర సంస్కరణల పథకాన్ని గూడా అమలు చేయాలె ★

*** శ్రీ బి. నాగేశ్వరరావు ***

గత పది, పదిహేను సంవత్సరాలలో తెలంగాణా ప్రాంతంలో కలిగినన్ని మార్పులు, భారతదేశంలో మరొక ప్రాంతంలో ఎక్కడా కలిగివుండవు. 1948 సెప్టెంబరు మాసంలో భారత ప్రభుత్వం "పోలీసు చర్య" తీసుకొని నిజామ్ - ముస్లిమ్ పరిపాలనను తుదముట్టించింది. అంతకు రెండేళ్ల ముందు తెలంగాణా కమ్యూనిస్టులు భూస్వాముల దౌర్జన్యానికి వ్యతిరేకంగా నల్లగొండ జిల్లాలో పెద్దపెట్టున ఉద్యమం లేవదీశారు. తెలంగాణాలో నిజాం నవాబులు అవతరింపజేసిన భూస్వామ్యవిధానం ఘోరాతి ఘోరమైన దూషణం దాల్చి వికటాట్టహాసంచేసిన ప్రదేశం నల్లగొండ జిల్లా. ప్రజల్లో చైతన్యం తక్కువగా వున్నందువలనేమో వరంగలుజిల్లాలోని మానుకోట (మహబూబాబాదు) తాలూకా మినహా, మరేజిల్లాలోనూ పరిస్థితి నల్లగొండ జిల్లాలోవలె వికృత రూపం దాల్చలేదు. కమ్యూనిస్టుల 1946 నాటి ఉద్యమాన్ని హైదరాబాదు ప్రభుత్వం, ముందు ఛతారీ నవాబు, ఆ తరువాత సర్ మీర్జా ఇస్మాయిల్ ప్రధాన మంత్రిత్వాల క్రింద, అతి నిర్దాక్షిణ్యంగా అణచివేశారు. ఇంతలో స్టేట్ కాంగ్రెసువారి భారత యూనియన్‌తో విలీనీకరణ కోసం సత్యాగ్రహం, రజాకార్ల విజృంభణ, కమ్యూనిస్టుల కలకత్తాలో ఆమోదించబడిన రణదివే సిద్ధాంతం ప్రకారం సాయుధ పోరాటం, ప్రారంభమయాయి. 1950–51 వరకుకూడా భారత సైనికులు, కొత్త పోలీసు దళాలు, కమ్యూనిస్టులను అణచడంలోనే నిమగ్నమై వున్నాయి. 1951–52 వరకు పోలీసు శాఖపై ఏటా ఏడు కోట్ల రూపాయలకు మించి ఖర్చుఅయేది (ఆంధ్రప్రదేశలో అయిదుకోట్లు మాత్రమే). అంటే శాంతి భద్రతల సమస్య ఎంత తీవ్రదశలో వుండేదో ఊహించవచ్చు.

నాలుగైదు సంవత్సరాలు వరుసగా శాంతి భద్రతలు లోపించినందునూ, చెలరేగిన అరాజక శక్తులను అదుపులో పెట్టేటందుకు ప్రభుత్వం తీసుకున్న చర్యల కారణంగానూ గ్రామ ప్రాంతాలలో ప్రజలు నానాహింసలకు గురియైనారు. కమ్యూనిస్టుల "గెరిల్లా పోరాటం" రామరాను కొన్ని సాయుధ దళాల అల్లరి, అరాచక చర్యల రూపం

—కొరవ 9-వ పేజీలో

పిల్లల లివరు, ప్లీహ వ్యాధులకు

జమ్మివారి 'లివర్ క్యూర్'

మా ఖాతాదారుల సౌకర్యానికి, లాభానికి యీ దిగువ కనబరచిన పరిదేశాలలో ప్రతి మాసం నిర్ణీత తేదీలలో, సలహాలు పొందుటకు మా డాక్టరు అందుబాటులో వుందును.

పరిదేశము:	తేది:	సమయం:	అడ్రెసు:
నెల్లూరు	6	ఉదయం 9 గం||నుండి 11 గం||వ.	అజంతా హోటల్ - ట్రంకురోడ్డు
సికింద్రాబాద్ Dn.	8	,, 9 నుండి 12 వ.	తాజ్ మహల్ హోటల్ - సరోజినీదేవిరోడ్డు
హైద్రాబాద్ ,,	9	,,	న్యూతాజ్ మహల్ హోటల్ - లాడ్జింగ్ సెక్షన్ - ఓల్డు ఇండియా కాఫీహౌస్ రెసిడెన్సీరోడ్డు.
తెనాలి	12	ఉదయం 9 గం||నుండి 11 గం||వ.	కన్యకా పరమేశ్వరి సత్రం
గుంటూరు	14	,,	మెడికల్ స్టోర్సు - కొత్తపేట
మచిలీపట్టణము	16	,,	ఆనందఫార్మసీ - కెమిస్ట్సు - మెయిన్ రోడ్డు
రాజమండ్రి	19	,,	ఈశ్వరదాసు & కో., జండుకంపెనీ ఏజంట్లు - 3/101, ఇన్నీసుపేట.
భీమవరం	20		ప్రసాద్ సన్సు అండ్ కంపెనీ - మందులషాపు
జంషెడ్పూర్	15	ఉ|| 9 గం|| మొ|| 11 గం|| వరకు - సా|| 4 గం|| మొ|| 6 గం|| వరకు	మెసర్సు సిటీ కెమిస్ట్సు - సాక్చి
ఖరగ్ పూర్	4	ఉ|| 9 గం|| మొ|| 11 గం|| వరకు - సా|| 3 గం|| మొ|| 5 గం|| వరకు	యునైటెడ్ మెడికల్ స్టోర్సు - N. T. E. 155, రైల్వేమార్కెటు.

జమ్మి వెంకటరమణయ్య అండ్ సన్సు, మద్రాసు

బ్రాంచీలు

శ్రీ యస్. హరీశ్వరరావు బిల్డింగు, 17/283, హిందూస్ట్రీట్, గాంధీనగర్ - జెండాచెట్టుపేట పోస్టు — విజయవాడ-2.

ఓరియంటివాటీపేఠ్ - విజయనగరంసిటీ—132/1, మహాత్మా గాంధీరోడ్డు - కలకత్తా.

ప్రకాశం
ఇంజనీరింగు
వర్క్సు
సుబేదారుపేటరోడ్డు
నెల్లూరు
★
ఎలక్ట్రికల్,
మెకానికల్
స్ట్రక్చరల్ కంట్రాక్టర్సు

పల్లెలు

● సూళ్లూరుపేట పంచాయితీ ఎన్నికఫలితాలు
● ఇనమడుగు చేనేత కార్మికుల ఇండ్ల దహనం
● భోగసముద్రం ఔదార్యం: కోవూరు చేనేతడిపో

సూళ్లూరుపేట పంచాయితీ ఎన్నికలు గత 29 తేదీ శాంతియుతంగా జరిగిపోయినవి.

8 వార్డులలోని 11 స్థానాలకు గత నెల 13 తేదీ నాలుగువర్గాలకు చెందిన 48 మంది నామినేషన్లు వేయడం, ఆనమో రిట్లాయి (శ్రీ సంజీవరెడ్డి) అనుకూలమైంత రాజీఫలితముగా, 1, 2 వార్డులలోని 3 స్థానాలకు పోటీ లేకుండా పోవడంతో, తక్కిన 8 స్థానాలకు తీవ్రంగా పోటీలు జరిగి, 30 తేదీ ఫలితాలు ప్రకటించడం జరిగింది.

31 తేదివరకువున్న పరిస్థితులను బట్టి మాకు తెలిసినంతవరకు ఎన్నుకోబడిన 11 మందిలో వర్గాలవారీబలం యీ విధంగా వున్నది. (1) కాళంగి రాజావర్గం—4 (ఇందులో ఒక కమ్యూనిస్టుగూడావున్నాడటకుండి!); గ్రామాభ్యుదయ సంఘం—3; శ్రీ బద్దెపూడి పేరారెడ్డివర్గం—2; శ్రీ ఎల్లసిరి రామకృష్ణారెడ్డివర్గం—2.

ఈదఫా ఎన్నికలలో పోటీచేయబోవడం లేదని ప్రకటించిన మాజీ ప్రెసిడెంట్లలో ఒక్క శ్రీ కాళంగి రాజామాత్రమే తుదిక్షణంలో రంగంలో దిగి, తాను పోటీచేయడమే గాకుండా, తనవర్గంవారిని అన్నివార్డులలో పోటీకి నిలిపాడు. తాను పోటీ చేయకుండా వచ్చాడు. మరొక సభ్యునిగూడా నిష్పోటీగా తెచ్చుకున్నాడు. పోటీలో కష్టంమీద యిద్దరిని గెల్పించుకున్నాడు.

మరొక యిద్దరు సభ్యులను ఎట్లాగైనా సంపాదించుకొని అధ్యక్షస్థానం చేపట్టాలని శ్రీ కాళంగి రాజా ప్రయత్నంకాని ఆ సూచనలేమాత్రం కనపించడంలేదు. తక్కిన మూడు వర్గాలు ఏకమై శ్రీ ఎల్లసిరి రామకృష్ణారెడ్డి గారిని అధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనుటకు సంకల్పించుకున్నట్లు తెలుస్తున్నది. రామకృష్ణారెడ్డి గారు హెల్తు ఇన్‌స్పెక్టరుగా వుండి రిటైర్ అయినవ్యక్తి; విద్యావంతుడు, సుగుణవంతుడు, రైతుప్రతినిధి. ఈ నిర్ణయంలో శ్రీ బద్దెపూడి పేరారెడ్డిగారు ఎంతో విశాలహృదయంతో వ్యవహరించి, అభినందనీయులయ్యారు.

8 తేదీ జరుగబోయే సభ్యుల ప్రథమ సమావేశంలో స్త్రీ సభ్యురాలి ఎన్నిక శ్రీ పేరారెడ్డిగారి సూచనప్రకారం జరుగగలదని ఆ ప్రతినిధి మన్నారుపోలూరుకు చెందివుండవచ్చునని అంటున్నారు. —యూ.గూ.వి.

* * *

పాఠశాల వార్షికోత్సవం:— సూళ్లూరుపేట బోర్డు ప్రాథమిక పాఠశాల సారస్వత సంఘ వార్షికోత్సవం, గత నెల 14 తేదీ గూడూరు రేంజి డిప్యూటీ యిన్‌స్పెక్టరు శ్రీ సి. నాగభూషణంగారి అధ్యక్షతన జరిగింది. ప్రధానోపాధ్యాయులు శ్రీ కె. సుబ్బయ్యగారు సంఘ వార్షికనివేదిక చదివారు. శ్రీ ఎ. పురుషోత్తమరావు, జూనియర్ యిన్‌స్పెక్టర్ శ్రీ ఓ. వి. సుబ్బయ్యగారలు ప్రసంగించారు. విద్యార్థులచే సీతాకళ్యాణ నాటకము, నృత్యముల ప్రదర్శన జరిగినవి. రైల్వే పబ్లిక్‌సర్వీసు యిన్‌స్పెక్టర్ శ్రీ కె. యస్. చిత్తరంజన్ బహుమతులను అందిపెట్టారు. నాటకంలో ప్రథమబహుమతి విశ్వామిత్ర పాత్రధారి చంద్రమౌళి, ద్వితీయ బహుమతి నారద పాత్రధారి ప్రభాకరుడు; నృత్యములలో ప్రథమ బహుమతి కుమారి హేమమాయి, రెండవబహుమతి కుమారి జానకి పొందారు. డాక్టర్ యం.యు. ప్రకాశరావు గారు, నృత్యములలో గెలుపొందినవారికి, ప్రత్యేక బహుమతుల నొసంగారు.

—ఓ. వి.

ఇనమడుగు అగ్నిప్రమాదం

కోవూరు తాలూకా ఇనమడుగులో 31 తేది పుదయం 10 గంటల సమయంలో అగ్నిప్రమాదం సంభవించి, చేనేత కార్మికులకు సంబంధించిన 39 యిండ్లు కాలిపోయినవి. మగ్గాలు, నూలు, సర్వస్వం బూడిదైంది. 39 కుటుంబాలవారు నిరాశ్రయులై, పరపంచల పాలౌతున్నారు. నష్టం 30 వేల రూపాయలకు తక్కువ లేకుండా వుంటుంది.

పంచాయతీ అధ్యక్షులు శ్రీ దువ్వూరు జానకిరామరెడ్డి, మండల కాంగ్రెస్ అధ్యక్షులు శ్రీ గండవరపు రాధాకృష్ణారెడ్డి, శ్రీ వేమారెడ్డి బలరామరెడ్డి, శ్రీ అనుమారెడ్డి వెంకురెడ్డి, శ్రీ గుత్తికొండ వీరాస్వామి ప్రభృతులు సుమారు 2 పుట్ల ధాన్యం వసూలు చేసి, అగ్నిప్రమాద బాధితులకు అన్ని విధాల సహాయపడుతున్నారు. జానకిరామరెడ్డి, రాధాకృష్ణారెడ్డి ప్రభృతులు అధికార్లను కలుసుకొని వెంటనే సహాయం అందించవలసిందిగా విజ్ఞప్తి చేశారు.

ఇనమడుగు నెల్లూరుకు నాలుగుమైళ్ళ దూరంలో వుంటుంది. నెల్లూరునుండి అగ్నిమాపకదళంవారు పోయేలోగానే — అంటే అరగంటలోపుగానే — యిన్నియిండ్లు కాలిపోయినవి. ప్రభుత్వం తక్షణం యీ బాధితుల పునరావాసానికి పూర్తిగా సహాయపడవలెను.

—మా.వి.

భోగసముద్రం ఔదార్యం

వదాన్యతకు ధనిక పేద భేదాలు లేవని, కావలసింది హృదయ మొక్కటేనని, ఆత్మకూరు తాలూకా భోగసముద్రం వాస్తవ్యులు శ్రీ మాదాల పెంచలునాయుడు గారి ధర్మపత్ని శ్రీమతి యానాదమ్మగారు రుజువుచేశారు. స్వర్గీయులైన తన తల్లిదండ్రులు నీపాటి బండ్ల చిన పెంచలునాయుడు, లక్ష్మీదేవమ్మ గారల స్మృతి చిహ్నంగా 10 వేల రూపాయలు వ్యయపరచి పాఠశాల భవనం కట్టించి యిచ్చింది. ఇందులో ప్రభుత్వంవద్ద ఆ మె చిల్లిగవ్వ తీసుకొనలేదు. గ్రామస్థుల సహాయ, సహకారాలు అంతకుముందే లేవు. ఈమె మధ్యతరగతి రైతుకుటుంబం. ఈ విధంగా పితార్జితం తీర్చే కుమార్తెలు; గొప్ప స్థానాలు కల్గించే మహిళలు ఎంతమంది వుంటారంటారు? యానాదమ్మ ఔదార్యం అదర్శవంతమైనది.

భోగసముద్రంలో శ్రీమతి యానాదమ్మ కట్టించి యిచ్చిన పాఠశాల నూతన భవనం

ఈ పాఠశాల భవన ప్రారంభోత్సవం యిటీవల కలెక్టరు శ్రీ వి. శ్రీనివాస్‌చారి గారిచే జరుపబడింది. —ఓ. వి.

కోవూరు చేనేతడిపో

గత 31 సాయంత్రం కోవూరు గ్రామంలో, ఆంధ్ర చేనేతసహకార సంఘం వస్త్రవిక్రయశాల (డిపో)ను జిల్లాకలెక్టరు శ్రీనివాస్‌చారి గారు ప్రారంభోత్సవం గావించారు. నాటి కార్యక్రమానికి శాసనసభ్యులు శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డిగారు అధ్యక్షత వహించారు. రీజినల్ మార్కెటింగ్ ఆఫీసరు శ్రీ సూర్యనారాయణగారు స్వాగతంచెప్తూ, ఆంధ్ర రాష్ట్ర చేనేత సహకారసంఘ చరిత్రను సంక్షిప్తంగా వివరించారు. చేనేత సమస్యలగురించి రాష్ట్ర చేనేతసంఘం డైరెక్టరు శ్రీ తిరువీధుల రామకృష్ణయ్య; నెల్లూరు జిల్లా ఉత్తరసర్కిల్‌లోని చేనేత సహకార సంఘాల స్థితిగతులగురించి నార్తుసర్కిల్ డిప్యూటీ రిజిస్ట్రారు శ్రీ కేశవరావుగారు వివరించారు.

సభాధ్యక్షులు శ్రీ సంజీవరెడ్డి చేనేత వస్త్రాల ప్రాముఖ్యతనుగురించి విరివిగా ప్రచారం జరిపించాలని, కనీసం ఫిర్కాకొక చేనేత సహకారసంఘ విక్రయశాలను ఏర్పాటు చేయాలని, ప్రజల అభిరుచులను అనుగుణంగా క్రొత్త నమూనాలను చేనేతవారు తయారుచేయాలని చెప్పారు.

నెల్లూరు జిల్లాలోని వెంకటగిరి చీరలు, పాటూరు ధోవతులు, కోవూరు పట్టెంచు ప్రఖ్యాతి నొందియున్నవనీ, కాగా చేనేత వస్త్రాలకు యింకా ఎక్కువగా ప్రచారం అవసరమని, తన ప్రారంభోపన్యాసంలో కలెక్టరు శ్రీనివాస్‌చారి ఉద్ఘాటించారు. ఎల్లకాలం ప్రభుత్వ సహాయంమీదనే ఆధారపడకుండా, స్వయంశక్తిని పెంపొందించుకోవాలని చేనేతవారికి విజ్ఞప్తిచేశారు. చేనేత సహకార వస్త్రవిక్రయశాలల్లో, ఉద్యోగులు కొనుగోలుదారులకట్ల మర్యాదగా ప్రవర్తించడంలేదని ఆరోపించారు. —మా. వి.

నూత్న దేవాలయ ప్రతిష్ఠ

గూడూరు తాలూకా నెల్లూరుపల్లె క్రొత్తపాళెం గ్రామంలో క్రొత్తగా నిర్మించబడిన ఆలయంలో శ్రీ ఆంజనేయస్వామి ప్రతిష్ఠాపనోత్సవం, వికారి వైశాఖ బహుళసప్తమి శుక్రవారం 29 తేది రాత్రి మంత్రోక్తంగా జరిగింది. కుంభాభిషేక మహోత్సవంగూడ జరిగింది. 30 తేది సాయంత్రం హరికథాకాలక్షేపం, పేదలకు అన్నదానం, సంపూర్ణ రామాయణ ఉపన్యాసములు జరిగినవి.

—మ. వెంకటేశ్వరశర్మ.

భైరవరం బావిలో శవం

27—5—59 తేది పుదయం 8 గంటలప్పుడు ఆలూరు వెంకటయ్య భార్య, 18 ఏండ్ల యువతి లక్ష్మమ్మ, నల్లగుండ్ల వైపుగంపుగద్దె బావికి నీటికై వెళ్లి, బావిలోపడి దుర్మరణం పాలైనది. 28 తేది వింజమూరు పోలిస్ యిది ప్రమాదవశాత్తు జరిగిన మరణమని తేల్చి, శవాన్ని వారి బంధువుల కప్పగించింది.

—పి. పశుపతిరావు.

—కొంత 10-వ పేజీలో

వేంకటేశ్వర ఆయుర్వేద నిలయము
చింతలూరు
ఆలమూరు పోస్టు * తూర్పు గోదావరిజిల్లా
ప్రశస్తమైన ఆయుర్వేద ఔషధములు లభించును
ఆంధ్రప్రదేశమందంతటను బ్రాంచీలు - ఏజన్సీలు గలవు
బ్రాంచి : : ట్రంకురోడ్డు - నెల్లూరు

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (రిజిష్టర్డు)
పిల్లల లివర్ అండ్ స్ప్లీన్ వ్యాధులను నివారించును
డాక్టర్ పిల్లా పాపయ్యపాత్రుడు అండ్ బ్రదర్స్
19. లక్ష్మణస్వామివీధి - మైలాపూరు - మదరాసు-4. ఫోన్ నెం. 71354 నెం.
బ్రాంచి:- 7, సారంగపాణికోవిల తూర్పువీధి - కుంభకోణము.
అన్ని మందులషాపులలోను దొరకును

ఇల్లు అమ్మబడును

* * *

నెల్లూరు వెంకటాద్రిపాళెం ప్రాంతములో (రైల్వేస్టేషనుకు స్వల్పదూరములో) వార్డు నెం 15/115 అమ్మబడును. 50 అంకణములలో 20 అంకణములు లాదు కట్టబడి, 7 అంకణములు జింకుషీట్లుతో పెట్టు. చుట్టూ కాంపౌండు, ఎలక్ట్రిసిటీ అన్ని సౌకర్యములూ వున్నవి. కట్టబడి కొనుగోలుదారులకు ఉపకరిస్తుంది.

—తూపిలి లక్ష్మారెడ్డి,
(ఆకేయుల్లు)

అడ్రసు మార్పు

వీనస్ బుక్ హౌసు రాజవీధి టర్నింగు నుండి 1-6-59 తేది సోమవారంనుండి శ్రీ వినాయకసినిమా యెదుటనున్న కొట్టులోనికి (ఓరియంటల్ కంపెనీ బ్రాంచి) మార్చబడినది. గమనిక మా ఖాతాదార్లకు, మా అభిమానులకు తెలియజేయుచున్నాము. ముందువలెనే మాకు అన్నివిధములా తోడ్పడవలసినదిగా మా ఆదరాభిమానులను కోరుచున్నాము.

—యస్. సుబ్బరామయ్య బ్రదర్సు,
ప్రొప్రైటర్సు, వీనస్ బుక్ హౌస్ - నెల్లూరు.

కొత్త గోతములు బహిరంగ వేలం!

37 × 24 'వంక' విలాసముగల గోతములు 40 బేళ్ళు యీ నెల 12, 13, 14 తేదులు ఉదయం 9 గంటలకు మా కొట్టువద్ద బహిరంగ యేలమున విక్రయించబడును. చిట్టివలస - నెల్లిమర్ల కంపెనీ సరుకు బాగుండును. పాట పాడువారు రూ. 100/- లు డిపాజిటు కట్టి పాట పెట్టవలెను. మిగత వివరములు పాటకాలమందు తెలుపబడును.

—వంక లక్ష్మీనారాయణ,
(పోస్టాఫీసుప్రక్క)
స్టోన్‌హౌస్‌పేట - నెల్లూరు.

భూములు యేలం!

* * *

నెల్లూరు సబ్ కోర్టులో

S. C. S. 124 of 57. E. P. 125 of 58.

అరవభూమి రాగమ్మ (వురిఫ్) మీనమ్మ —వాది.

(1) కట్టంరెడ్డి వెంకటనర్సారెడ్డి వగైరాలు —ప్రతివాదులు.

యీ నెంబరు ప్రతివాదులు కాలాకు ఈ దిగువ షెడ్యూలు దాఖలా ఆస్థి 29-6-59 తేదిన బహిరంగ యేలము నెల్లూరు జిల్లా కోర్టువద్ద జరుపబడునని తెల్పడమైనది. పాట పెట్టదలచుకున్నవారు ఆ రోజు పగలు 12 గంటల నుండి సా॥ 5 గంటల వరకు పాటలు పెట్టుకొనవచ్చును.

—: షెడ్యూలు :—

నెల్లూరు రి. డి. యిలాకా గూడూరు సబ్ రిజిస్టరులో చేరిన యీదగాలి గ్రామంలో కోరుమూగాణి పట్టా ~ 156 రు సర్వే నె 92 రు య 2-84 ట్లు, సర్వే నె 93 రు, య 7-99 ట్లు కల్లు:- య 10-83 ట్లు భూములు. ఇందుకు సంబంధించిన యీ వస్తు హక్కు బాధ్యతలు యీ నెంబరున ఛార్జి రూ. 1000/- లకు లోబడి వర్తాయిపాట రూ. 10,000/- లు.

—సం. వి. సుబ్బారావు, వాదిఅడ్వకేటు.

పెండ్లికట్నం రూ 25 లు

వెంకటేశ్వర టాకీసు అధిపతి శ్రీ బత్తిన రామకోటారెడ్డి గారు తన కుమార్తె సౌభాగ్యవతి దేవసేనమ్మను, డాక్టరు జి. లక్ష్మణరెడ్డి గారికిచ్చి 31 తేది నెల్లూరులో వైభవంగా జరిపిన వివాహమహోత్సవాన్ని పురస్కరించుకొని, జమీన్ రైతుకు రూ25లు విరాళమిచ్చినందుకు కృతజ్ఞులము. —సం. జ. రై.

జమీన్ రైతు

శ్రీ వికారి, వైశాఖ బహుళ చతుర్దశి
5-6-1959 - శుక్రవారం

అనుచిత నిర్ణయం

సమ్మె సాగించాలన్న ధోరణికి, మన నాన్‌గజిటెడ్ ఉద్యోగులు రావడం విచారకరమైన విషయం.

తమపట్ల రాష్ట్రప్రభుత్వం సానుభూతి చూపడంలేదని రాష్ట్ర యన్.జి.ఓ.ల ఉపాధ్యాయుల సంయుక్త కార్యాచరణసంఘం ఆరోపిస్తూ, ఈ నెల 21, 22 తేదులలో సభలు, ప్రదర్శనలు సాగించి, ప్రభుత్వ వైఖరిపట్ల ఉద్యోగులు నిరసన తెలియజేయాలనీ; సమ్మె జరిపే విషయమై ఉద్యోగులందరి అభిప్రాయం ఏవిధంగా వున్నదో తెలుసుకోవడానికి, యీ నెలాఖరుకు గడువుకూడా నిర్ణయించింది. ఇది కేవలం తొందరపాటుతో గూడిన నిర్ణయంగా వుంటుంది.

గత ఫిబ్రవరి నెలాఖరున జరిగిన "శనివిరమణ" ఉద్యమ సందర్భంలో, జీతాల నిర్ణాయక సంఘ సిఫార్సులపట్ల యన్.జి.ఓ.లు, ఉపాధ్యాయులు తమఅసమ్మతిని ఒక పర్యాయం తెలియచేసివున్నారు. జీతాల సంఘ సిఫార్సుల పునః పరిశీలనకు ప్రభుత్వం అంగీకరించి, మంత్రివర్గ స్థాయిలో ఒక ఉపసంఘాన్ని ఏర్పాటు చేశారు. యీ ఉపసంఘ నివేదిక యీ వారంలోనే ప్రభుత్వానికి అందినది. ఇది ప్రభుత్వానికిచేరి, వారు పరిశీలించేలోగా, ఉద్యోగులు తొందరపడి ఈ నిర్ణయంచేయడం సమంజసంగాలేదు. ఇన్ని రోజులుచేచివున్న యన్. జి. ఓ. లు మరి కొంతకాలం ఓపికపట్టివుంటే బాగుండేది.

ఉద్యోగుల నిర్ణయం చాల ప్రమాదకరమైనట్టిది. మరలా ప్రభుత్వానికి అసౌకర్యాన్ని కలిగించి విపత్కర పరిస్థితిని తెచ్చిపెట్టడం, ఉద్యోగులకేమాత్రం శ్రేయస్కరంకాదు. త్వరపడి చేసిన అనుచిత నిర్ణయంవల్ల ఉత్పన్నమయ్యే తీవ్ర పరిణామాలకు ఉద్యోగులు గురికావలసి వుంటుంది. కాబట్టి యీ నిర్ణయాన్ని ఉపసంహరించుకొని, సామరస్యపూర్వకమైన ధోరణిలో, ముఖాముఖి చర్చలద్వారా పరిష్కరించుకో ప్రయత్నించమని ఉద్యోగులను కోరుతున్నాము.

ప్రభుత్వం - ముఖ్యంగా ముఖ్యమంత్రి - తన వుద్యోగులపట్ల కొంతసానుభూతికర దృష్టిని కనుబరచడం అవసరం. ఏదో ఒక కారణంతో వారిపై ప్రతీకారానికి పూనుకోవడం చెడిపోయిన సంబంధాలను మరింత క్లిష్టం చేస్తవి. కాబట్టి ప్రభుత్వము-ఉద్యోగులు శత్రుభావాల్నివదలి, పరస్పర సుహృద్భావంతో సమస్యను పరిష్కరించుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాము. కేరళ అందోళన దృష్ట్యా, ఇతర రాష్ట్రాలలో అలాంటి పరిస్థితులు కల్పించుటకు కమ్యూనిష్టులు కాచుకొని కూర్చొనియున్న యీ సమయంలో, ప్రభుత్వం వారికి అవకాశమివ్వకుండడమే విజ్ఞతగా వుండగలదు.

కొండయ్య ఎన్నుకోబడి వుండినా అతని ఎన్నిక చెల్లదు

ఓట్లు సంపాదించడంలో కొండయ్య అవినీతికర మార్గాలు అవలంబించాడని 'రిక్రిమినేషన్ పిటిషన్'

శ్రీ జి. సి. కొండయ్యగారి పిటిషనుకు, శ్రీ ఆనం సంజీవరెడ్డి గారి పక్షంగా 30 తేది కౌంటరు దాఖలుచేయబడింది. రెండవ ప్రతివాది డాక్టరు పుచ్చలపల్లి రామచంద్రారెడ్డి గారు ఎక్సపార్టీ అయి, తర్వాత మరలా వకాలత్ చేశారట. కోర్టు, డాక్టరు రెడ్డి గారు రెస్టోర్ పిటిషన్ పెట్టుకోవలెనని వుంటుందని చెప్పినట్లు తెలుస్తున్నది. మూడవ ప్రతివాది రిటర్నింగ్ ఆఫీసరు పక్షాన కౌంటరుదాఖలు చేయుటకు యీరోజు (5 తేది) కు వాయిదా వేయబడి వున్నది.

రిక్రిమినేషన్ పిటిషన్

ఆనం సంజీవరెడ్డిగారు గత 26 తేది రిక్రిమినేషన్ పిటిషన్ ఒకటి ఎలక్షన్ ట్రిబ్యూనల్ ముందు దాఖలుచేశారు. అందులో, శ్రీ కొండయ్య ఎన్నుకోబడి వుండినా, అతని ఎన్నిక చెల్లనేరదనుటకు యీ క్రింది కారణాలు వుదహరించబడినవి.

కొండయ్య తరపున పనిచేస్తుండిన పెళ్లకూరు రామచంద్రారెడ్డి (గాయన్నపాలెం) గారు, పిటిషనరు అనుమతితో, ఎన్నికకు ఒకవారంముందు కాటికర్తివద్ద నెల్లూరు కాలువవంతెన పని పూర్తిచేయుటకు ఇనుపదూలాలు యిచ్చి, పిటిషనరుకు ఓటుచేయవలసిందిగా పలుమూరు ఆదినారాయణరెడ్డి, దామరమడుగు శంకరయ్య వగైరాలను ప్రలోభపెట్టాడని సంజీవరెడ్డి ఆరోపణ.

కొత్తపల్లి, సోమశిల హరిజనవాడలలో — పెళ్ళకూరు రామచంద్రారెడ్డి, పెల్లేటి వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారల సమక్షంలో, హరిజనులు తమకు ఓటుచేసేపక్షంలో దేవాలయాల పునరుద్ధరణకు పైయిద్దరు కావలసిన ద్రవ్యసహాయం చేయగలరని చెప్పాడని, పైయిద్దరు కూడా దానిని పునరుద్ఘాటించారని, ఈవిధంగా వారు హరిజనులను ప్రలోభపెట్టారని సంజీవరెడ్డివాదం.

కొండయ్యను బలపరిచిన 'మందాకిని' పత్రికలో తనవ్యక్తిగత గుణశీలాలనుగూర్చి తప్పుడుగా చిత్రించబడిందని, కొండయ్య గెలువగలడని, తాను ఓడిపోగలనని ఆ పత్రికలో ప్రకటించబడిన జాతకం, తన ఎన్నికావకాశాలను దెబ్బదీసిందని దానివల్ల నష్టం కూడా కలిగిందని సంజీవరెడ్డి వివరించాడు.

ఆత్మకూరు, రేవూరు, మినగల్లు గ్రామాలలో ఎన్నికకు ఒక వారంముందు తన ఎన్నికకు నష్టంకల్గించే వుద్దేశ్యంతో - తానుఓడిపోయినట్లు భావంవచ్చువిధంగా, తాను కొండయ్య కాళ్లపై సాష్టాంగపడినట్లు చిత్రించిన బొమ్మలు అంటించబడినవని; అవి ఆత్మకూరు వగైరా చోట్ల పోలింగుబూతుకు 100 గజాలలోపుగానే అంటించబడినవని, దీనివల్ల తనకు చాల నష్టం జరిగిందని సంజీవరెడ్డి వివరించాడు.

తాను పట్టభద్రుడుకానని, తెలివితేటలు విద్యావంతుడో కొండయ్య అంత విద్యావంతుడని, శాసనసభలో తనకంటే బాగా పనిచేయగలడు; కొండయ్య ఖద్దరు ధరిస్తాడని, తాను ధరించడని, తాను కాంగ్రెసువాది కాకపోయినా, సమయానికి కాంగ్రెస్ అభ్యర్థిగా నిర్ణయించబడ్డాడని, దీనివల్ల కొండయ్య ఎన్నికావకాశాలు బలపడడం, తనకు నష్టము కలగడం జరిగిందని సంజీవరెడ్డి వాదించారు.

నాసిలి, పడమరకంభంపాడు, అనుమసముద్రంపేట, మాగుపల్లి వగైరా చోట్ల కొండయ్య ఓటర్లను చేరవేయుటకు 14 వాహనాలు వుపయోగించాడని (వాటి నెంబర్లు ఇవ్వబడినవి); యితర చోట్లకూడా ఆదేవిధంగా జరిగిందని సంజీవరెడ్డిగారు వుదహరించారు.

వెంగంపల్లి పోలింగుస్టేషనుకు అడవిదిరు పెళ్లనుండిలారీలో 30 మంది ఓటర్లను సా॥ 4 గంటల తర్వాత తీసుకొనివచ్చినప్పుడు, పెల్లేటి వెంకటకృష్ణారెడ్డి తన కారుతోకూడా అక్కడుండినాడని, ఆ ఓటర్లు ఓటుచేయుటకు నిరాకరించబడిన పిదప, కొండయ్య పక్షంగా పనిచేస్తుండిన పెల్లేటి వెంకటకృష్ణారెడ్డి, ఆఓటర్లను తెచ్చిన లారీడ్రైవరుకు బాడుగక్రింద రూ.70 యిచ్చి వారిని వారివారి వూళ్ళలో వదలి నెల్లూరుకు పొమ్మని చెప్పడం తన ఎలక్షన్ ఏజంటు, అక్కడుండిన మరికొందరు చూచారని సంజీవరెడ్డి వివరించాడు. ఈ 30 మంది ఓటర్లు, కొండయ్య దాఖలుచేసిన పిటిషన్ లోని ఆరవ షెడ్యూలులోని వారిలో చేరివున్నారని కూడా వుదహరించాడు.

వాహనాలు, పోస్టర్సు, కరపత్రాలు వీటిమీద అయిన వాస్తవిక ఖర్చు కొండయ్య లెక్కలో చేర్చబడలేదని, నిర్ణీత మొత్తానికి మించి ఖర్చయిందని సంజీవరెడ్డి ఆరోపించాడు.

కొండయ్య 48 చనిపోయినవారి ఓట్లు పోల్ చేయించుకున్నాడని(1వ షెడ్యూలు); ఎన్నికనాడు అచ్చట లేని 8 మంది ఓట్లు (2వ షెడ్యూలు)పోల్ చేయించుకొన్నాడని; పాడేరు పోలింగులోచేరిన గొల్లపల్లికి సంబంధించి నెం. 181 రు ఓటు కొండయ్యకు పోల్ చేయించబడిందని, తర్వాత ఆ ఓటరైన పల్లమాల పెంచలయ్య పోలింగుస్టేషన్‌కు వచ్చి ఓటుచేశాడని, ఆ ఓటునుతీసి, లెక్కించాలని, అంతకుముందు ఓటును మినహాయించాలని సంజీవరెడ్డి కోరాడు.

ఓటర్ల జాబితాలో ఒకరిపేరే రెండుసార్లువున్న సందర్భాలలో అలాంటివి పిటీషనరుకు ఓటుచేయించబడినవని - ఇటువంటి ఉదాహరణలు 3వ షెడ్యూలులో 6 యివ్వబడినవి.

లిస్టునుండి తొలగించబడిన ఓట్లు కొండయ్యకు అనుకూలంగా ఓటుచేయించుకోబడిన సందర్భాలు అనేకమున్నవంటూ, 9 ఉదహరించబడినవి (4-వ షెడ్యూలు)

21 సంవత్సరాలకు తక్కువ వయస్సువున్న 53 మంది (5-వ షెడ్యూలు) ఓట్లు కొండయ్యకు ఓటు చేయించుకోబడినవి.

చెల్లని ఓట్లక్రింద తీసివేసిన 1808 లో, తనకు పోలయినఓట్లలో చెక్కుఓట్లు సక్రమమైన ఓట్లుగా పరిగణించబడవలసి వుండినవని, అలాంటివన్నీ తనకు చేర్చబడాలని సంజీవరెడ్డి కోరినాడు.

—మా. వి.

నెల్లూరు ముచ్చట్లు

విమర్శకుడు

శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు

కేంద్ర రెవిన్యూ పౌరవ్యయ శాఖామాత్యులు డాక్టరు బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారు 11 తేది మధ్యాహ్నము 2-31 గంటలకు ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో మద్రాసునుండి నెల్లూరువచ్చి, 14 తేది మధ్యాహ్నం ఎక్స్‌ప్రెస్‌కు హైదరాబాదు పోయెదరు.

నెల్లూరులో వున్న యీ మూడురోజులలో శ్రీ గోపాలరెడ్డిగారు బుచ్చి, అల్లూరు వగైరా ప్రదేశాలకు వెళ్లివస్తారు.

శ్రీ తిమ్మారెడ్డిగారు

వ్యవసాయమంత్రి శ్రీ పెద్దిరెడ్డి తిమ్మారెడ్డిగారు 10 తేది ఉదయం 10 గంటలకు కడపనుండి కారులో నెల్లూరుచేరి, సాయంకాలం 5-30 వరకు రహదారి బంగళాలో విశ్రాంతి తీసుకొని, తర్వాత కారులోనే గుంటూరుకు ప్రయాణం సాగింతురు.

కాలేజి కమిటీ ఎన్నికలు

వి. ఆర్. కాలేజి హైస్కూలు కమిటీ ఎన్నికలకు సంబంధించి, గతవారం మేము ప్రకటించిన 11 నామినేషన్లుగాక, శ్రీ పుట్టా బలరామరెడ్డిగారుకూడ నామినేషన్ వేశారు.

గత 30 తేది మధ్యాహ్నం నామినేషన్ల పరిశీలన జరిగింది. శ్రీ వంగల్లు కోదండరామరెడ్డిగారు తోటపల్లిగూడూరు పంచాయితీ అధ్యక్షులుగా వుంటున్నారు కాబట్టి, కాలేజి కమిటీ ఎన్నికల నిబంధనావళి 13 (డి) సూత్రం ప్రకారం పాత విద్యార్థి సంఘంతరపున కమిటీ సభ్యత్వానికి పోటీచేసే అభ్యర్థి నెల్లూరులో శాశ్వతంగా నివసించేవారై వుండాలని వున్నందున, శ్రీ కోదండరామరెడ్డిగారి అభ్యర్థిత్వం చెల్లదని, పోటీచేస్తున్న మరొక అభ్యర్థి శ్రీ చదలవాడ దయాళ్ చరణ్ ఆక్షేపణజేశారు. గత ఏడేండ్లుగా నెల్లూరులో వాడుకయింటిలో కాపురముంటున్నారని శ్రీ కోదండరామరెడ్డిగారు సాక్ష్యాధారం చూపించగా, ఎన్నికోద్యోగి శ్రీ పురుషోత్తమరావు, శ్రీ కోదండరామరెడ్డి నామినేషన్ సక్రమంగావుందని తీర్మానించారు.

దాఖలుచేయబడిన 12 నామినేషన్లు సక్రమంగా వున్నట్లు గత 31 తేది ప్రకటింపబడ్డాయి.

శ్రీయుతులు ఆనం సంజీవరెడ్డి, నలమోలు గోపాలకృష్ణయ్య, బండేపల్లి వెంకటాచలం—ఈ ముగ్గురు పోటీనుండి విరమించుకున్నారు. పోగా 9 మంది 4 స్థానాలకు పోటీ చేస్తున్నారు. పోటీ చేస్తున్నవారు:—

1. వంగల్లు కోదండరామరెడ్డి, 2. మంకు చంగల్రాయశెట్టి, 3. సి. శ్రీనివాసులు, 4. పూనూరు వెంకటరమణారెడ్డి, (పి. వి. రమణారెడ్డి) 5. మహమ్మద్ ఇస్మాయిల్, 6. వేములపాటి అనంతరామయ్య, 7. చదలవాడ దయాళ్ శరణ్, 8. పందిపాటి వేణుగోపాల రెడ్డి, 9. పుట్టా బలరామరెడ్డి.

బ్యాలట్ కాగితాలుకూడ ఓటర్లకు పంపే ఏర్పాట్లు జరుగుతున్నాయి. జూన్ 19 తేది మ. 2 గం||వరకు పోలింగ్ జరుగుతుంది. ఈ నెల 4 తేదీనుండే ఓటర్లు తమ బ్యాలట్ కాగితాలను, నిర్ణీతపోలింగ్ తేది లోగా ఎప్పుడైనా, స్వయంగా కాలేజి ఆఫీసువద్ద ఏర్పాటుచేయబడివున్న బ్యాలట్ పెట్టెలో వేయవచ్చు. లేదా రిజిష్టరుపోస్టుద్వారాకూడా పై తేదిలోపలికి బ్యాలట్ కాగితాలను కాలేజి ఆఫీసుకు—అంటే, కాలేజికమిటీ ఎన్నికల నిర్వాహణాధికారికేర పంపవచ్చును.

వీరారెడ్డి సత్రం

మద్రాసులోని శ్రీ వాకాటి వీరారెడ్డి సత్రానికి సంబంధించి ఒకదాత యీ విధంగా వ్రాస్తున్నాడు.

"ప్రస్తుతం సత్రమున్న భవనము, స్థలము శ్రీ రేబాల లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు తీసుకొని, దానికి బదులు సిటీకి దూరంగావున్న తన స్థలం యిచ్చే సంకల్పమున్నట్లు తెలిసింది. ఇది చికిత్స నిమిత్తం మద్రాసుకు వచ్చే రోగులకుగాని, యితరులకుగాని ఏమాత్రం అందుబాటులో వుండదు. ఈ ఏర్పాటు దాతలెవ్వరికీ సమ్మతికరంగాదు. అదీగాక ప్రస్తుతం సత్రం మేనేజిమెంటు బొత్తిగా బాగలేదు. సత్రం అధ్యక్షుడు చనిపోయి పదకొండు మాసాలైనా, యిప్పటికి వేరొక అధ్యక్షుని ఎన్నుకొనలేదు. స్వర్గీయ మాగుంట కోటారెడ్డిగారి స్థానంలో వేరొకరు తీసుకోబడలేదు. వాగ్దానంచేసిన దాతలవద్దనుండి యింకా లక్షరూపాయలవరకు వసూలు కావలసియున్నది. ఆ మొత్తం వసూలుచేసి, యిప్పటి సత్రాన్నే అభివృద్ధిపరచి, మంచి విచారణ వుండే ఏర్పాటుచేయడం అవసరం."

ప్రస్తుతం సత్రాన్ని అమ్మివేసి, దాని బదులు వేరేచోటు తీసుకుంటే, ఎక్కువ గదులు నిర్మించుకొనే అవకాశముంటుందనేది శ్రీ లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి అభిప్రాయంగా కనబడుతుంది. సిటీలోనే, అందుబాటులోవుండు స్థలంలో, అధునాతన పద్ధతులలో ఎక్కువ గదులనిర్మించే అవకాశముంటే, అది త్వరగా పూర్తిఅయ్యే వీలుంటే, అది మంచిదే. కాని అది సాధ్యమా అనేది కమిటీవారు కలసుకొని, దాతలను సమావేశపరచి, ఆలోచించి నిర్ణయించడం బాగుంటుంది.

సత్రంలో విచారణ బొత్తిగా లేదని, అచ్చట పనివారు మర్యాదగాకూడా వుండరని, దొంగతనాలున్నవని, తగిన సౌకర్యాలు లేవని, పలుముఖాల వింటున్నాము. లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు యీ విషయంలో పూనుకొని శ్రద్ధ వహించి, తగిన ఏర్పాట్లుచేయడం అవసరం. అధ్యక్షుని, మరొక సభ్యుని స్థానాలు భర్తీచేయు విషయంగూడా లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారు ఆలోచించవలెను.

కాంగ్రెస్ వర్కర్ల సమావేశం

12 తేది సా. 5 గంటలకు సెంట్రల్ బ్యాంకు భవనంలో కాంగ్రెస్ వర్కర్లసమావేశం జరుగునని, శ్రీ బెజవాడ గోపాలరెడ్డిగారుకూడా పాల్గొనవచ్చునని, అందరూ రావలసిందిగా శ్రీ మన్నెపల్లి హనుమంతరావుగారు ఆహ్వానిస్తున్నారు.

వి. ఆర్. కాలేజి ప్రియూనివర్సిటీ ఫలితాలు

మొత్తం 370 మంది విద్యార్థులు పరీక్షకు హాజరై 118 మంది ఉత్తీర్ణులయ్యారు. అంటే నూటికి 32 మంది పరీక్షయ్యారన్న మాట.

ఇందులో నూటికి 60 మార్కులకంటే ఎక్కువవచ్చి ('ఎ' గ్రేడు) 3 గురు; నూటికి 50-60 మధ్యవచ్చి ('బి' గ్రేడు) 30 మంది; నూటికి 50 మార్కులకంటె తక్కువవచ్చి ('సి' గ్రేడు) 85 మంది ప్యాసయ్యారు.

విజయలక్ష్మి మైకాగని ప్రమాదంలో కార్మికుని దుర్మరణం

గత 28 తేది మధ్యాహ్నం 3 గంటలప్పుడు శ్రీ పొన్నలూరు వీరరాఘవరెడ్డిగారి తాలూకు కలువాయులోని విజయలక్ష్మి 72 నెంబరు మైకాగనిలో, గడ్డవిరిగిపడి ముగ్గురు కార్మికులు — 1. కప్పాల పెంచలయ్య, 2. వంది రామచంద్రయ్య, 3. కొండపల్లి బక్కయ్య ప్రమాదానికి గురియి తీవ్రంగా గాయపడ్డారు.

ఈ ముగ్గురు కార్మికులు నెల్లూరు పెద్దాస్పత్రిలో చికిత్సకోసం గత 29 తేది చేర్చబడి, వారిలో పెంచలయ్య 2 తేది సాయంత్రం మరణించాడు. చిన్నగాయాలున్నందున బక్కయ్య 1 తేది డిశ్చార్జిచేయబడ్డాడు. వంది రామచంద్రయ్య యింకా చికిత్సపొందుతూ, కోలుకుంటున్నాడు. పెంచలయ్య శవం, 2 తేదినుండి పెద్దాస్పత్రి శవాల గదిలో యింకా అట్లేపడివుంది.

గత 28 తేది మధ్యాహ్నం విజయలక్ష్మి 72 నెంబరు గనిలో మందుకాల్చబడి, పొగ చల్లారిన పిమ్మట పై ముగ్గురు కార్మికులు గనిలో దిగారని, కొంతసేపటికి కొండగడ్డ విరిగిపడి, ముగ్గురూ గాయపడ్డారని తెలుస్తున్నది.

రైలుక్రిందపడి హరిజన యువకుని ఆత్మహత్య

పొట్లపూడి వాస్తవ్యుడు చలారి సుందరరావు అనే 25 ఏండ్ల హరిజన యువకుడు, 2 తేది సాయంకాలం 6 గంటలప్పుడు, పెన్న బ్రిడ్జి ఉత్తరంవైపున, బెజవాడ - రేణిగుంట ప్యాసింజరుక్రిందపడి ఆత్మహత్య చేసుకున్నాడు.

తన అడ్రసు, ఆత్మహత్య కారణం వగైరాలు వ్రాసి ఒక చీటీని తన జేబులో వుంచుకున్నాడట యీ సుందరరావు. అందులో యీ విధంగా వ్రాసివున్నదట. - "నా ఆత్మహత్య, భార్యచేసిన అవమానానికి చనిపోతున్నాను. వారికి 40 సంవత్సరాలు కఠినశిక్షవిధించాలి". ఆత్మహత్యకు పురికొల్పిన ఆ అవమానమేమిటో, భార్య-భర్తలపై అంతటి వైరానికి హేతువేమిటో తెలియదు.

రైల్వేపోలీసు విచారించగా చనిపోయిన సుందరరావు సోమరిఅని, యింటికెళ్లి అన్నం పెట్టమని భార్యనడుగగా, పనిపాటలు చేయకుంటే అన్నం ఎట్లా వస్తుందని ఆమె అన్నదని, అంతట అతను భార్యను - అప్పుడేవచ్చిన అత్తను కొట్టాడని, తర్వాత అలిగివచ్చి రైలుక్రింద పడ్డాడని, తమ విచారణలో తేలినట్టు చెప్తుంది. సుందరరావు మరణానికి ఎవరూ కారణం కాదని, అతనే బాధ్యుడని పోలీసు అభిప్రాయం.

నెల్లూరు బజారు

మొలగొలుకులు	పుట్టి 1-కి	340-0-0
జి. బి. 24	,,	335-0-0
నెం|| బియ్యం 160 సోలలబస్తా		46-0-0
2-వ రకం బియ్యం 160	,,	44-0-0
వులవలు	తూము 16	20-0-0
పచ్చపెసలు	,,	26-8-0
పిల్లిపెసర	,,	20-0-0

—

నెల్లూరు శ్రీ వేణుగోపాల స్వామివారి భూములు కౌలుకు టెండర్లు

* * * * * *

నెల్లూరు మూలపేటలో శ్రీ వేణుగోపాలస్వామివారి మాన్యం అనుభవంగల యీ క్రింది షెడ్యూలు దాఖలా భూములు 1369 ఫసలీ నుండి 1374 ఫసలీ వరకు 6 సంవత్సరములకు కౌలుకు యివ్వబడును. కనుక భూములు కౌలుకు తీసుకోదలచిన వారు సంవత్సరం 1-కి యెంత మక్తా యిచ్చునది కనుపరచుచూ 20-6-1959 తేది పగలు 10 గంటల వరకు దేవస్థానము ఆఫీసులో మేనేజింగు ట్రస్టీ గారివద్ద సీల్డు టెండర్లు దాఖలు చేయవలెను. టెండర్లు దాఖలు చేయకోరినవారు టెండరుతోకూడ యీ క్రింది షెడ్యూలులో ఆయా ప్లాట్లులో నమోదైన మైకములు డిపాజిట్టు చేయవలెను. హెచ్చు టెండరుదారు పుట్టి 1-కి రూ. 200/-లు వంతున ఒక సంవత్సరం రొఖమున్నూ - ట్రస్టీలకు తృప్తికరమైన ఆసామీ జామీను 3 రోజులలోపుగా యివ్వవలయును. పై రెండు షరతులు తప్పిపోయిన రొకల డిపాజిట్టు మొత్తం కోల్పోవుటయేగాక - తిరిగి టెండరువల్ల ఏర్పడిన నష్టము వచ్చిన, అట్టి నష్టమునకు జవాబుదారి అయివున్నారు. మిగిలిన షరతులు దేవస్థానం ఆఫీసులో తెలుసుకోవచ్చును. పై స్వాములవారికి బాకీలున్న కౌలుదారుల టెండర్లు అంగీకరించబడవు.

షరా:- టెండర్లు 20-6-59 తేది పగలు 10 గంటలకు తెరువబడును.

****** షెడ్యూలు ******

మాగాణి భూములు:-

(I) నెల్లూరు బిట్ II పట్టా నెం 5 రు మాగాణి సర్వే నెం. 661 రు, యం 6-06 ట్లు. పరాబువానిచేను - టెండరు డిపాజిట్టు రూ. 793/-లు.

(II) నెల్లూరు బిట్ II పట్టా నెం. 5 రు మాగాణి సర్వే నెం. 875/2 రు, యం 3-94 ట్లు. నాగరాజుచేను. టెండరు డిపాజిట్టు రూ. 610/-లు.

(III) నెల్లూరు బిట్ II పట్టా నెం 392 రు మాగాణి సర్వే నెం 592 రు, యం 3-10 ట్లు, సర్వే నెం 594 రు, యం 4-08 ట్లు. కల్లు:- యం 7-18 ట్లు. దామోగుంట వానిచేను. టెండరు డిపాజిట్టు రూ. 800/-లు.

(IV) నెల్లూరు బిట్ II పట్టా నెం 5 రు మాగాణి సర్వే నెం 831 రు, యం 4-90 ట్లు, సర్వే నెం 833 రు, యం 4-30 ట్లు, సర్వే నెం 834 రు, యం 4-32 ట్లు. కల్లు:- యం 13-52 ట్లు. చవులచేను. డిపాజిట్టు రూ. 1500/-లు.

(V) నెల్లూరు బిట్ II పట్టా నెం 5 రు సర్వే నెం 827/2 రు యం 0-83 ట్లు, సర్వే నెం 823 రు, యం 5-10 ట్లు. కల్లు:- యం 5-93 ట్లు. కొత్తపాట్లు - తిమ్మక్కతోట్ల. డిపాజిట్టు రూ. 575/-లు.

—శ్రీ వేణుగోపాలస్వామివారి ధర్మకర్తలు,

నెల్లూరు, 5-6-59.

శ్రీ కస్తూరిదేవి పారిశ్రామిక విద్యాలయం — నెల్లూరు

* * *

పై విద్యాలయము

1-7-59 తేదిన తిరిగి తెరువబడును

* *

మిడిల్ స్కూలు, ఎంట్రాయిడరీ పని, నేత పని - రెండు సంవత్సరముల కోర్సు.

ఇ. యస్. యల్. సి. పరీక్షకు తరి ఫీజు యివ్వబడును.

స్కూలులో ఇతర కోర్సులలో చేరని వారికూడ ఇ. యస్. యల్. సి. పరీక్షకు తయారు చేయబడుదురు.

విద్యార్థినులకు - నివాసయోగ్యముగ ప్రత్యేక వసతులు చేయబడును - ఉచిత భోజన వసతులు.

స్కూలులో చేరకుండా వుండు గృహిణులకు విద్య నేర్పుటకు ప్రత్యేక ఏర్పాట్లు చేయబడును.

స్కూలులో చేరదలచుకొన్నవారు:-

అడ్మిషన్ ఫీజు రు. 1-00; స్కూలుఫీజు నెల 1-కి రు. 2-00 చెల్లించవలెను.

హాస్టలులో చేరదలచుకొన్నవారు:-

అడ్మిషన్ ఫీజు రు. 1-00; హాస్టలుఫీజు నెల 1-కి రు. 18-00 చెల్లించవలెను.

చేరదలచుకొన్నవారు దరఖాస్తులను 25-6-1959 లోగా ప్రిన్సిపాల్ గారి పేరట పంపవలెను.

నెల్లూరు 29-5-59 | పి. వసుంధర, ప్రిన్సిపాల్.

In the Court of the District Judge, NELLORE.

O. S 67 of 39. I A. 342 of 59.

In the matter of appointment of trustees for the Mogallapalli Venkatasubbaiah Chetty Gari two Choultries in Achari Street & Railway Feder Road Nellore.

Bachu Guravaiah Chetty Garu —Petitioner.

The period of the Trusteeship of the trustees of the above institutions appointed under the scheme framed by the Court of the DistrictJudge Nellore dated 18-4-46 in I. A. No. 68 of 46 expired.

The above application is filed for fresh appointment of the trustees. Vysya gentlemen residing within the municipality, Nellore need apply. The retiring trustees are eligible for re-appointment.

The petitioner also prayed that power may be given to the Board of trustees to vest the management of the Vysya students Hostel attached to the choultry in a Committe duly constituted and registered according to the law.

Applications are invited for appointment so as to reach the District Court Nellore on or before 11 A. M. 7-7-59. The I. A. No. 342/59. Stands posted to 14-7-59. Objections if any may be filed by that date.

—M. V. SUBBA RAO, Advocate for the Petitioner.

చిత్రజగత్

'భద్రం' సమీక్ష

అనగా అనగా ఒకరాజు

ఎస్. జి. రామచంద్రన్ మొదట్లో నే అంత విరివిగా వ్యాసాలు వ్రాయక పోయినా గానుండేది. 'అనగా అనగా ఒకరాజు' చూసిన తరువాత ఆనందించలేకపోయినా కనీసం విచారించవలసిన అవసరమైనా వుండేదికాదేమో.

కాని కొత్తదనంలేని కొత్త దర్శకులు శ్రీ రామచంద్రన్ తమ మొదటి ప్రయత్నంలో ఇంద్రధనుస్సు చేతికందిస్తామని ఆశలు పెట్టారు. అందుకు తనతోపాటు ఎత్తైన కొండశిఖరాన్నెక్కి శిఖరాగ్రం చేరుకున్నాక, అక్కణ్ణుంచి ఒక్కసారిగా మనలను కిందికితోసేశారు. పడేటప్పుడు దెబ్బలు అట్టే తగలకుండా కింద మెత్తటి పరుపులు వేయించినా, కాస్తో కూస్తో తెలివితేటలు, ఆలోచనాశక్తిగలవారికి మాత్రం, పడిపోతున్నామన్న విషయం తెలుసుకోకుండా వుండటంమాత్రం చాలా కష్టమయింది.

జానపదచిత్రమే అయినా, సమకాలీన సాంఘిక, ఆర్థిక, సమస్యలమీద తమ అభిప్రాయాలను, వాటి పరిష్కారానికి తమకు నచ్చిన మార్గాలను మనకు చెప్పాలని చాలా ప్రయత్నంచేశారు ఎస్. జి. రామచంద్రన్. నిజంగా మనలో ఆలోచనలను పృష్టించడమే వారి ఆశయమైతే అందుకు తప్పకుండా వారిని మనం అభినందించాల్సిందే. ఆ పని చేసేందుకు, వారు ఏ సాధనం వుపయోగించుకొన్నా మనకు అభ్యంతరంలేదు. కాని సమస్యలను బలంగా చిత్రించాలంటే వాటినుంచి పారిపోయిలాభంలేదు. వాటిని వదలకుండా వాటితో కుస్తీ పడితేదప్ప ప్రయోజనంలేదు. అందుకు ముఖ్యంగా కావలసినది ధైర్యం. రెండవది, పూర్వులు మన చుట్టూ కట్టిన ఇనపగోడలలోంచి బయటకు వచ్చేందుకు కావలసిన సాహసం, అన్నిటికన్నా కూడా ముఖ్యంగా కళాదృష్టి, కళాత్మక చిత్రణ.

అనగా అనగా రాజులో యీ లక్షణాలన్నీ లోపించాయి. కథా చిత్రణలోనే చిత్రం ఏర్పరచుకొన్న లక్ష్యానికి మొదటి ఘాతం తగిలింది. రత్నపురిలో దిక్కూమొక్కూలేని ముసలివాళ్లు ఉన్నారనిగాని; రాత్రింబగళ్లు కష్టపడి పనిచేసే శ్రమజీవుల స్వేదబిందువులు, కొద్దిమంది అధికార మదాంధుల కన్నీటి స్నానాలకు వినియోగమవుతున్నాయనిగాని; కడుపునిండా తిండిలేక ప్రజలు అలమటిస్తున్నారనిగాని మనకుచెప్పి నమ్మించాలంటే, ముఖ్యంగా చలనచిత్రం ద్వారా నమ్మించాలంటే అందుకు హీరోచేత ఒక ఉపన్యాసం ఇప్పించడమే శరణ్యం కాదు. కాని ఎస్. జి. రామచంద్రన్ ఈ పని చేయడానికి అంతకన్నా ఇంకే ప్రయత్నమూ చేయలేదు. అందుచేత కథ మొదటి నుంచి మనలో కొద్దిమాత్రమైనా సానుభూతిని గాని, ఆవేశాన్నిగాని కలిగించలేకపోయింది. చిత్రం మనలను నమ్మించలేకపోయింది. చప్పగా నిర్జీవంగా నిస్తేజంగా తయారయింది.

సంభాషణలుంగా, సమస్యల, వాస్తవిక, సానుభూతి ప్రేరక చిత్రంగా అనగా అనగా ఒకరాజు సాధించిన విజయం ఇలా వుందగా, వినోదాత్మక జానపదంగా ఈ చిత్రం విజయంకూడా అంతంత మాత్రంగానే వున్నది. ఎస్. జి. యార్. రచయితల సంఘం కలగూరగంపలాంటి కథను ఒకటి తయారుచేసింది. దర్శకుడు రామచంద్రన్, స్వంతప్రజ్ఞను అట్టే ఖర్చుచేయకుండా, సమకాలీనుల ప్రజ్ఞను, పూర్వీకుల అభిప్రాయాలను అరువుతెచ్చుకొని ఆకథను చిత్రించారు. ఫలితంగా రంగుపూలు, తీపికాయలు కాసే చెట్టవుతుందనిపించిన బీజం చీకటిగదిలో పెరిగిన చెట్టులా, నిర్జీవంగా వెలవెలబోతూ తయారయింది.

ఆకలియాత్రతో ప్రారంభమవుతుంది కథ. కాని ఈ యాత్రికులు అట్టేదూరం పోకుండానే వారిని ఆవూరి రాజభటులుఆపేస్తారు. వారినాయకుడు వీరాంగుణ్ణి తీసికెళ్లి జైల్లో తోస్తారు. ఈ జైలుకి జైల్లో మరో ఆడ ఖైదీతో పరిచయమవుతుంది. వారిద్దరు దేశాన్ని బాగుచేయాలని ప్రయత్నిస్తూంటే, అడ్డొచ్చి వదిలిపోతుంది. అంతటితో ప్రతినాయకుడు జానపదచిత్రాల్లో మామూలైన పాపాలన్నీ చేసి, రాజవంశీయుడౌతాడు. ఈలోపలమాత్రం ఆపలు కనవున్నది అంతా కే అది ఒకసారి గుర్తుకుతెచ్చుకొని, ప్రజల బాధలన్నిటినీ తొలగించి, తమదేశాన్ని స్వర్గసమానం చేసేందుకు కొన్నిచట్టాలు మాత్రం జారీచేస్తాడు.

తప్పమా చిత్రంలో ఉండే పాటలో ట్లు ఈచిత్రంలో కూడా ఉన్నాయి. రుచికరంపు వెర్రి ప్రజలు, సాగాలు అర్థం లో వ్రాయించ, వాటిని అరిచేటప్పుడు మాత్రం తెలుగువాళ్లమని గుర్తుకు తెచ్చుకొన్నారు. మాటలకర్థానికి పెదవుల కదలికకి పొత్తేలేదు. మాటలభావానికి, ముఖభంగిమలకి సంబంధ సాపత్యాలులేవు. హాస్యపన్నివేశాల్లో ఎంత కష్టపడివెతికినా హాస్యం రవంతయినా దొరకలేదు.

కాని భగవంతుడు కృపామయుడు. మనం కట్టుకోగల అరాధింగాలకు కూడా ఒక మితి వున్నదని గుర్తించినట్లున్నాడు. లేకపోతే ఆ పాటలు మాటలు అంతకన్నా బాగా, స్పష్టంగా వినిపించివున్నట్లయితే అవి రాసింది శ్రీరంగం శ్రీనివాసరావుగారని తెలిసిన తరువాత ఎంత బాధపడవలసివచ్చేదో!

—

మన చిత్రాలు: శ్రీ నాగిరెడ్డి

తెలుగు సినిమాలతో నాగిరెడ్డిగారి సంబంధం ఎంత పాతదో అంత సన్నిహితమయింది కూడాను. అనుభవం, సాహిత్యంవల్ల సినిమాల, సినీ మానవుల సమస్యలను సాకల్యంగా తెలుసుకున్నవారు నాగిరెడ్డిగారు. అవకాశం వచ్చినప్పుడల్లా వాటిని పరిష్కరించేందుకు ప్రయత్నించడంకూడా అలవాటు చేసుకున్న వారు నాగిరెడ్డిగారు. వీటన్నిటితోపాటు, ప్రశాంతంగా ఆలోచించడం, పట్టుదలగా పనిచేయడంకూడా చేతనవునని బుజువు చేసుకున్నవారు నాగిరెడ్డిగారు.

నాగిరెడ్డిగారు సినిమాలను గురించి మాట్లాడుతున్నప్పుడు, వారిమాటలను నిష్పాక్షికుల ఆక్షేపాలక్రింద తోసివేయడానికి వీలులేదు. వాటి వెనకాలవుండే అనుభవం, దూరాలోచన, మన ఆసక్తిని, గౌరవాన్ని సహజంగా కలిగిస్తాయి.

మొన్నమధ్య భారతప్రభుత్వం దిగుమతుల విధానంలో మార్పులు చేయకపోతే, సినిమా వాళ్ళ గొంతులు కోసినంతపని చేసినప్పుడు నాగిరెడ్డిగారు ఒక్కసారిగా పెరిగిపోయారు. కష్టమైన కార్యభారమైనా ధైర్యంతో నెత్తికెత్తుకొన్నారు. పట్టుదలతో కొనసాగించారు. పదిమందిని కూడగట్టుకొని ప్రభుత్వంకళ్లు తెరిపించారు. పడిన కష్టానికి సర్వత్రా ప్రశంసలనందుకున్నారు.

ఇదేవిధంగా ఇంతకుముందు, ఆటుతర్వాత కూడా సినిమాల విషయాల్లో కృషిచేశారు. ఇబ్బందివచ్చినప్పుడల్లా తమవారికి ధైర్యం చెప్పారు. పైవారికి ధైర్యంగా నిజంచెప్పారు. అంచేత యీరోజు, సినిమాసమస్యల ప్రసక్తి వచ్చినప్పుడల్లా 'నాగిరెడ్డిగారేమన్నారో' అని అనుకోవడం చాలామందికి అలవాటయిపోయింది.

ఇటీవల నాగిరెడ్డిగారు సినిమాసమస్యల మీద మళ్లీమద్రాసు రోటరీక్లబ్బులో మాట్లాడారు. విశాలంగా వారాలోచించారు. అంతకుముందు ఎవరికి తెలియనిగాని, కొత్తగాని ఏమీ చెప్పలేదు. కాని ఎందరెన్నిసార్లు చెప్పినా, చెవిని పెట్టుకున్నా ఏమాత్రంమారని, ఆనేక పరిస్థితులనుపరించి, వారారోజు మరో సారి చెప్పారు.

ఆరోజు నాగిరెడ్డిగారు మంచి సినిమా తీయాలనుకునే వారందరూ ఎందుకు ఆపని చేయలేకపోతున్నారో చెప్పారు. కావలసిన వారివద్ద డబ్బులేక పోవడంవల్ల డబ్బున్న వాళ్లు ఏ విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారో చెప్పారు. వీరివైఖరి ఏవిధంగా సినిమాల వాళ్లకు సంకటస్థితి తెస్తోందో చెప్పారు.

మంచి సినిమాలు తీయగలవారున్నా, తీయాలనే అభిలాష, తీయగలప్రజ్ఞ వారికున్నా తీయగలపత్తా లేకపోతే వారిగతి ఏమయేది చెప్పారు.

నాగిరెడ్డిగారిమాటలు వింటుంటే నవ్వక పోవడంగాని, సానుభూతి చెందకపోవడం గాని చాలా కష్టమయిన పని. అందులో వారు చెప్పిన వివరాలన్నీ ప్రత్యక్షంగా కనబడుతూ బాధకలిగిస్తున్నప్పుడు వాటిని గురించి ఆందోళన పడకపోవడంకూడా కష్టమయినపనే. కాని ఈ పరిస్థితినంతా మార్పు చేయాలంటే ఏం చేయాలన్న ప్రశ్నకు సమాధానం చెప్పడంకూడా కష్టమయినపనే.

యీ విషయంలో పదిమందికి పనికివచ్చి, లాభంగావుండేపని ఏది ఇప్పుడిప్పుడే చేయగల పరిస్థితిలో మన ప్రభుత్వంలేదని ఇదివరకే ప్రభుత్వం చెప్పుతున్నది. ఇక పోతే సినిమావాళ్లకు సహాయంచేసేందుకు మిగిలి వున్నవాళ్ళు ఒక్క సినిమావాళ్లే. వీరందరూ కలిసి, భవిష్యత్తుగురించి ఆలోచించుకోకపోతే, డబ్బుతెచ్చుకొనే మార్గాలాలోచించుకపోతే, మన సినిమాలు మనం బతికి వున్నన్నాళ్ళు బాగుపడవు. అందుకు నిర్మాతలు,పదిమందికలిసి ఒక సహకారనిధిలాంటిది ఏర్పాటుచేసుకొనే విషయం ఆలోచించవచ్చును. తమ సినిమాలు మన రాష్ట్రంలోనే

—రెండవ 10-వ పేజీలో

★ తెలంగాణా సమస్య ★

(4-వ పేజీ తరువాత)

దాల్చింది. ప్రభుత్వానికి సహాయం చేశారనే నెపంపై ప్రజలను కమ్యూనిస్టులు హింసిస్తే, కమ్యూనిస్టులతో సహకరిస్తున్నారని ప్రభుత్వం వారుకూడా ప్రతిహింస చేసేవారు. ఈ హింసా ప్రతిహింసల మధ్య ప్రజలు నలిగి చూర్ణమై పోయ్యారు. ఆరోజుల్లో దాదాపు మూడువేల హత్యలు జరిగాయని అంచనా. వీరిలో పలువురు అమాయకులంటే ఆశ్చర్య పడనక్కరలేదు.

పద్నాల్గవ శతాబ్దంలో కాకతీయ సామ్రాజ్యం పతనమైన నాటినుంచి తెలంగాణా ప్రాంతం ముస్లిముల అధికారం క్రిందికి వచ్చింది. అక్కడకూడ స్థానికంగా కొందరు దొరలు — రెడ్లు, వెలమలు వగైరా పరిపాలన చేసినా- వీరిలో పరస్పర సహాయం, సహకారం లోపించినందున ముస్లిమ్ పరిపాలకుల సర్వతంత్రాధికారం యధేచ్ఛగా వ్యాపించి, 1948 వరకు కొనసాగింది. బహమనీ సామ్రాట్టుల అనంతరం గోలకొండ నవాబులు, మొంగలు చక్రవర్తులకు లోబడి నిజాం నవాబులు ఈ ప్రాంతాన్ని పరిపాలించారు. ఫ్రెంచివారి సహాయంతో ఉత్తర సర్కార్ జిల్లాలు, దత్తమండలాలుకూడా వీరి క్రిందికి వచ్చాయి. కాని బ్రిటిష్‌వారి ప్రాబల్యం వీరిపై హెచ్చిన తరువాత తెలుగు జిల్లాలు తొమ్మిది మాత్రమే వీరికి దక్కాయి. కోస్తా జిల్లాలను, రాయలసీమ జిల్లాలను, నవాబుల సంరక్షణ నిమిత్తం ఉంచిన తమ సైన్యాల పోషణ ఖర్చు పేరట, బ్రిటిష్‌వారు కాజేశారు.

నాలుగైదువందల సంవత్సరాల నిరాటంకమైన ఈ ముస్లిం పాలకుల పాలనక్రింద ఒక ప్రత్యేకరకమైన భూస్వామ్య విధానం, పరిపాలనాపద్ధతి అమల్లోకివచ్చాయి. తమ ప్రాబల్యాన్ని కాపాడుకొనడానికి, తమకు పన్నులు సక్రమంగా వసూలై తమ సైన్యాలకు అంగబలం లభ్యమవుతూ ఉండేటందుకూ వీరు కొన్ని ఏర్పాట్లను చేసుకున్నారు. కొందరికి దేశముఖులు, సర్‌దేశముఖులు, దేశపాండ్యాలు, అని బిరుదులు ఇచ్చారు. వీరు నవాబుగారికి కావలసినపుడల్లా సైనికులను సరఫరా చేయాలి. రైతులవద్దనుంచి పన్నులు వసూలు చేయాలి. నవాబు ప్రభుత్వానికి ప్రతినిధులుగా వ్యవహరించి స్థానికంగా శాంతిభద్రతలు కాపాడాలి. వస్తుసామగ్రి సరఫరా చేయాలి. ఈ బాధ్యతలను నెరవేర్చినందుకు ప్రతిఫలంగా, వారివారి సేవలు పలుకుబడీబట్టి వందలు, వేలు ఎకరాలు ఇచ్చారు. ఈ భూములు పైవారికి సర్వస్వామ్యాలు పట్టారూపంలో ఇచ్చారు. వీరు తమ గ్రామాలలో చిన్నసైజు నవాబులుగానే పెత్తనం చలాయించేవారు. చాలా గ్రామాలలో వీరి నివాసాల చుట్టూ కోటలకుమల్లె ఎత్తైన ప్రహారీగోడలు కట్టుకున్నారు. ఇవి ఇప్పటికీ కనబడ్తాయి. వీరు సాధారణ ప్రజలకంటే ఒక అంతస్తుపైన ఉన్నామనుకునేవారు. సాధారణప్రజ ఇప్పటికీ ఈ తరగతికి చెందినవారిని "దొరా" అనే సంబోధిస్తారు. "నీ బాన్సను; దొరా" అనే ప్రయోగం తెలంగాణాలో విరివిగా వినబడుతుంది. "బాన్సను" అనే శబ్దానికి అసలు రూపం "బానిసను" అని చెబితే సాధారణ గ్రామీణుడు తనకుమించిన సాంఘికార్థిక తరగతికి చెందినవారినందరిని "దొరలు" గాను, వారికి తాను "బానిస" గాను భావించుకునే వాడని వేరే వివరించనక్కరలేదు. మానవుడి ఆత్మగౌరవం, వ్యక్తిమర్యాద నశించిన ఈ విధమైన 'ఫ్యూడల్' వ్యవస్థలో సాధారణ ప్రజల మాన ప్రాణాలకు, ఆస్తిపాస్తులకు రక్షణలేకుండాపోయింది. గత పదిపదిహేను సంవత్సరాలలో రాజ్యాధికారం ఎన్నిచేతులు మారినప్పటికీ ఈ సాంఘిక, ఆర్థిక వ్యవస్థలో ఇంతవరకు మార్పు చెప్పుకోతగినంతగా రాలేదు. మిలిటరీగవర్నరు పరిపాలన కాలంలో భూస్వామికవ్యవస్థకు అత్యున్నతమైన అంతస్తు సర్ఫ్‌ఖాస్, జాగీర్దారీపద్ధతి నిర్మూలన జరిగిన మాట నిజమే. అలాగే బూర్గుల రామకృష్ణారావు ముఖ్యమంత్రిత్వం హయాంలో ఈ వ్యవస్థను మౌలికంగా మార్పుచేసి దున్నేవాడికేభూమి ఉండాలనే ఆశయంలో విప్లవాత్మకమైన శాసనాలనుచేసి భూమి అమరిక విధానాన్ని సంస్కరించ పూనుకున్నారు. ఆరోజుల్లో ఒక్క కాశ్మీర్ సంస్థానంలోనే అటువంటి సంస్కరణలను అమలుచేశారు.

ఈ సంస్కరణల ఫలితాలను చర్చించేముందు, తెలంగాణా భూసమస్యల స్వరూపస్వభావాలను కొంత వివరించడం అవసరం. అప్పటి హైదరాబాదు సంస్థానంలో నిజాం నవాబు అందరికంటే పెద్దభూస్వామి. ఇప్పుడు హైదరాబాదు జిల్లా అని చెలామణి అవుతున్న ప్రాంతమంతా దాదాపు సర్ఫ్‌ఖాసు అని పిలవబడే. ఇలాంటి సర్ఫ్‌ఖాస్ ప్రాంతాలు సంస్థానంలో అక్కడక్కడ మరికొన్నికూడా ఉన్నాయి, కాని అవి అంత పెద్దవి కావు. ఈ సర్ఫ్‌ఖాస్‌నుంచి వచ్చిన ఆదాయమంతా నవాబుగారి స్వంత ఖర్చుకోసం వినియోగమయేది. అసలు సర్ఫ్‌ఖాసు అంటేనే స్వంతఖర్చు. ఈ ప్రాంతాల్లో చట్టబద్ధమైన పరిపాలనఅంటూ ఏదీలేదు. నవాబుగారు ఆయన తాబేదార్లు తలచుకున్నదే శాసనం. ఇక్కడ కోర్టులు, పోలీసులు వీరంతా నిజాముగారి కోరికప్రకారం నడవవలసిందే. నవాబుగారికి చేసిన సేవ, సహాయానికి ప్రతిఫలంగా జాగీర్లను కొందరికి నవాబుగారే యిచ్చారు. ఈ జాగీర్దార్లకుకూడా పోలీసు, రివిన్యూ, న్యాయనిర్ణయాధికారాలు ఉండేవి. వీరి ఆజ్ఞలు మినహా శాసనచట్టాలేవీ లేవు. సర్ఫ్‌ఖాసులు, జాగీర్లు సంస్థానం మొత్తంలో మూడవభాగాన్ని ఆక్రమించాయి. ఇక్కడ భూమి సర్వే లేదు. ఆస్తిహక్కులగురించిన రికార్డులు లేవు. స్కూళ్లు, వైద్యాలయాలు అక్కడక్కడ నామమాత్రావశిష్టంగా ఉండేవి. ఇక్కడ జరిగే దురాగతాలు, దౌర్జన్యాలు ఈనాడు మనం ఊహించలేం. పోలీసుచర్య తర్వాత ఈ సర్ఫ్‌ఖాసు, జాగీర్లు రద్దుఅయినవి. కొన్నికోట్లను ప్రతిసంవత్సరం నష్టపరిహారం క్రింద నిజాం నవాబుకు, జాగీర్దార్లకు ప్రభుత్వం చెల్లిస్తూవుంది. ఇక్కడి భూమిశిస్తురేటు ఇతర (దివానీ) ప్రాంతాలకన్నా రెండు మూడింతలు హెచ్చుగా వుంది. భూములన్నింటినీ సర్వేచేయించి ఈ హెచ్చురేటు శిస్తును తగ్గించే కార్యక్రమం ఇంకా కొనసాగుతూనే వుంది. (అసలు తెలంగాణాఅంతటా మళ్లీ భూములసర్వే జరగాలనీ అనంతరామన్ కమిటీ సూచించింది. ఆంధ్రకంటే ఎక్కువగా వున్న తెలంగాణా శిస్తును తగ్గించాలనికూడా సిఫారసు చేసింది.)

దేశముఖ్, పాండ్యాలకు, వారికోవకు చెందిన వారికీ కలభూములన్నీ పట్టాభూములు. ఇది ఆంధ్రలో కార్న్‌వాలిస్‌తో ఆరంభమై కళా వెంకటరావుతో అంతమైన జమీందారీ విధానానికి తెలంగాణాభూమి సమస్యకూగల ప్రధాన భేదం. ఈ జమీందార్లకు రైతుల భూములపైన ఏలాంటి హక్కు లేదు. అయితే శిస్తు ఇష్టమొచ్చినట్లుగా వసూలుచేసి ప్రభుత్వానికి "పేష్కష్" చెల్లించడం వీరి పని. అందుకే ఈ పేష్కష్ చెల్లించవలసిన అవసరం తొలగించి రైతులకు రైత్వారీ హక్కులు సంక్రమింపచేయడంతో జమీందారీ సమస్య ఆంధ్ర ప్రాంతంలో పరిష్కారమైపోయింది. తెలంగాణాలో వందలు, వేలు, ఒకొక్కప్పుడు లక్షల ఎకరాలపై యాజమాన్య హక్కులు కల భూస్వాములు ఇక్కడి సమస్య. ఇప్పటి భూస్వాములలో స్వయంకృషితో ధనార్జనచేసి భూములు కొన్నవారి సంఖ్య చాలా తక్కువ. రాజకీయ పలుకుబడి, ధనస్తోమత, ప్రజల దారిద్ర్యం, అజ్ఞానం (తెలంగాణాలో అక్షరాస్యత మొన్నమొన్నటిదాకా నూటికి 6 మాత్రమే) కారణంగా వీరికి చెందని భూములుకూడా ఈ కుటుంబాల క్రిందికి వచ్చాయి. రైతుల్లో అత్యధిక జనాభా రామరాను కేవలం కవుల్దార్లుగానో పాలేర్లుగానో దిగజారి పోయారు. కవుల్దార్లు అయినప్పటికీ ఏ కాగితాల మీద "దొర" గారు సంతకాలు, వేలుముద్రలు తీసుకుంటున్నారో వీరికి తెలియదు.

ఇది స్థూలంగా తెలంగాణా భూస్వామ్య సమస్య చరిత్ర, స్వరూపం. ఈ వ్యవస్థవల్ల కలుగుతున్న ఫలితాలు ఆర్థికేతర రంగాలలో చాలా ఉన్నాయి. పూర్వం గ్రామాలలో రాజ్యాధికారంకూడా ఈ వర్గం చేతుల్లోనే ఉండేది కనుక జమీందారీ నిరంకుశత్వానికి గురికాని గ్రామం, ప్రజలు లేరు. కొంత కాలానికి ప్రభుత్వ యంత్రాంగమంటూ ఏర్పడిన తర్వాతకూడా వీరి పలుకుబడి క్షీణించలేదు. 1948 కి పూర్వం ఇరవై, ఇరవై అయిదు సంవత్సరాలలో ముస్లిములకే హెచ్చు ఉద్యోగావకాశాలు ఉండేవి. హిందువులకు ఉన్న కొద్ది అవకాశాలు భూస్వామ్య వర్గానికి, ధనికులకూ చెందిన యువకులకే లభ్యమయేవి. అప్పటి బ్రిటిష్ ఇండియా రాష్ట్రాలలోవలె ప్రజల్లో చాలామందికి అందుబాటులో ఉండే విద్యావిధానంకూడా ఇక్కడ లేనందున సాధారణ ప్రజలు, వారి పిల్లలు ఈ ఉద్యోగావకాశాల ప్రయోజనం పొందే ప్రశ్న లేదు. ఇలాంటి స్థితిలో ఏ ప్రజా ఉద్యమం ఆరంభించినా అనేక ఆర్థిక ఉద్యమ రూపం దాల్చేది. కమ్యూనిస్టులే కాక కాంగ్రెసును బలమైన ప్రతిఘోద్యమంగా నిర్మించదలచుకున్న జాతీయ ఉద్యమాలుకూడా భూస్వాములకు వ్యతిరేకంగా రైతులను సమీకరించవలసిన అవసరం కలిగింది. రైతులంటే తెలంగాణాలో సాధారణంగా కవుల్దార్లే. కాంగ్రెసువారైనా కమ్యూనిస్టులైనా వీరిలో చైతన్యం కలిగించవలసి వచ్చింది. నిజానికి ఈ రెండు సంస్థల లోను, స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో పాల్గొన్నవారు సాధారణ కుటుంబాలకు చెందినవారే ఎక్కువ. జమీందారీ కుటుంబాలు బ్రిటిష్ ఇండియా స్వాతంత్ర్య పోరాటంలో వీరోచితమైన పాత్ర నిర్వహించాయి. కొన్ని కుటుంబాలు అక్షరాలా ఆహుతి అయిపోయాయి. బెంగాల్‌లాంటి ప్రాంతాలలో ఆర్థిక సాంస్కృతిక అభ్యుదయానికి వీరి చేయూత ప్రధానమైనది. కాని తెలంగాణా భూస్వాములు స్వాతంత్ర్యోద్యమానికి, సాంఘిక సాంస్కృతిక కార్యకలాపాలకు చేసినసేవ అత్యల్పం. నిజాం నిరంకుశ పాలనకు నమ్మిన బంట్లులా వీరు వ్యవహరించారు. వీరి ప్రయోజనాలు, ప్రత్యేక హక్కులు నిజాం పరిపాలన యధాతథంగా కొనసాగడంపైనే ఆధారపడి ఉండడమే దీనికి కారణం. వారి మనుగడకు ఇలాంటి వైఖరి తప్పనిసరి అయింది.

— తరువాయి 11-వ పేజీలో

పిఠాపురం శర్మగారి
తేలుమందు (రిజిష్టర్డ్)
15 నిమిషములలో సుఖము -
24 బిళ్లల సీసా రూ. 1-50. ఖర్చులు వేరు.
తేలుమందుడిపో - తణుకు
పశ్చిమగోదావరి జిల్లా.

ప్రఖ్యాతి వహించిన
సునందరాజ
స్పెషల్ అగర్ వత్తులు
సువాసనకు చాల ప్రశస్తమైనవి.
అన్నిచోట్ల లభించును.
సునంద అగర్‌బత్తీ ఫ్యాక్టరీ
1820, అక్బరురోడ్డు - మైసూరు

టెండరు నోటీసు

* * * *

నెల్లూరు మూలపేట శ్రీ మూలస్థానేశ్వరస్వామివారి దేవస్థానము తాలూకు నెల్లూరు చిన్నబజారులో నుండు వార్డు నెం. 13 రు, డోర్ నెం 402, 403 రు గల కొట్టును రిపేర్లు చేయుటకు సదరు దేవస్థానము ఎగ్జిక్యూటివు ఆఫీసరువల్ల 12-6-59 తేదిన సాయంకాలం 5 గంటలకు సీలు టెండర్లు తీసికొనబడును. టెండరుపెట్టువారు టెండరుతోపాటు 150/- రూపాయలు డిపాజిట్టుకట్టి టెండరు దాఖలు చేయవలయును. యెస్టిమేటుపని వివరములు దేవస్థానంఆఫీసులోఅడిగి తెల్సుకొనవచ్చును.

యెస్టిమేటు మొత్తం రూ. 2900/- లు.
శాంక్షన్ మొత్తం రూ. 2400/- లు.

నెల్లూరు 30-5-59 — పి. సీతారామయ్య, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఆఫీసరు.

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 396 of 53. E. P. 602 of 58.

ఆబోతుల అప్పలస్వామినాయుడు — వాది.
రావు శీతారామస్వామి — ప్రతివాది.

యీ నెంబరు ఇన్షియాను మొత్తం దరిమిలా ఖర్చులు రాబట్టుటకుగాను ప్రతివాదికి శ్రీకాకుళంజిల్లా పాలకొండ తాలూకా లింగాలవలస గ్రామములో పోటుపాలంతోట అనే పేరుగల మామిడిచెట్లు, సపోటా చెట్లు, కొబ్బరిచెట్లుగల తోట. పరిమితి షుమారు యు 5-00 సెంట్లు. యీ తోటగల ప్రతివాది తాలూకు స్థితం తోట 8-6-59 తేది పగలు 11 గం॥ లగాయతు సాయంత్రం 5 గం॥ వరకు పైకోర్టులో వేలము కాబడును. స్థితం సంతకు సర్కారుపాట రూ. 800/- లు.

—వై. సూర్యనారాయణ—వాదిఅడ్వకేటు.

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 145 of 58. E. P. 188 of 59.

మండువ సత్యనారాయణరావు దాస్త్రు — వాది.
తెన్నేటి వెంకట విశ్వనాథమూర్తి — ప్రతివాది.

యీ నెంబరు డిక్రీమొత్తం ఖర్చులు వగైరాలు తీరుమానం ప్రతివాది తాలూకు పాలకొండ తా॥ భామాను మధురా వెంకటపతిరాజాపేట గ్రామములోని జిరాయితీ పల్లం యు 12-75 ట్లు పరిమితిగల భూమి యుండుపైని నెం 2354/54, 1834-50 ల్లున్నా 3-6-58 తేదీ గల రూ. 4000/- లకు ఆయి వేలం తకాఖా పత్రముల కాకితములోబడి 15-6-59 తేదీ పగలు 11 to 5 గంటలవరకు పై కోర్టు వారియెదుట వేలము కాబడును. పై తకాఖాలకు లోబడి సర్కారుపాట రూ. 6000/- లు.

—యడవల్లి వెంకటనరసింహమూర్తి, వాది అడ్వకేటు.

శ్రీ రాజరాజేశ్వరి ట్యుటోరియల్ కాలేజి,

అత్తిలోటలగ్రహారము - నెల్లూరు

జూన్ 15 ప్రారంభము

అనుభవశాలులు - సమర్థులునైన యుపాధ్యాయులు ఎస్. ఎస్. ఎల్. సి, ఆంధ్ర మెట్రిక్ - ప్రీ యూనివర్శిటీ పరీక్షలకు సుశిక్షణ నొసంగుదురు.

—ధరణికోట వేంకటసుబ్బయ్య,
ఎం. ఏ. బి. ఇడి. (ప్రిన్సిపాల్.)

నెల్లూరులో యిల్లు ఏలం

* * *

నెల్లూరు డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 507 of 53. E P. 226 of 57.

కనమూరు రుక్మిణమ్మ —D. H. - (వాది.)

(1) లక్కాకుల కామాక్షమ్మ వగైరాలు —J. D. S. - (ప్రతివాదులు)

యీ అమల్లో జప్తీ కాబడిన యీ క్రింద వివరించిన స్థిరాస్థి నెల్లూరు జిల్లాకోర్టు ఆవరణమందు 6-7-59 తేది సా॥ 4 గంటలనుండి బహిరంగ యేలము వేయబడును.

—: వేలం ఆస్తివివరం :—

నెల్లూరు టవున్ యడ్లవారివీధిలో 1-వ ప్రతివాదిపేర విక్రయలబ్ధమై 1-వ ప్రతివాది కట్టించబడిన యిండ్లు-ఖాళీస్థలంకు హద్దులు:- [తూ] చేపూరు కొండారెడ్డివల్ల - డాక్టరు అబ్దుల్ సలాంగారికి వచ్చిన యింటికిన్నీ, యీ యింటికిన్నీ మధ్య ఉన్న దారివెంబడి - యీ యింటి పశ్చిమ ప్రహరీగోడ - యీ ఇంటిగోడ [ద] మునిసిపల్ రోడ్డు [ప] డాక్టరు అబ్దుల్ సలాంసాహేబుగారి స్థలము వెంబడి - యీ యింటికి సంబంధించిన పెంకుటింటిగోడ కొంతవరకు - ప్రహరీగోడ కొంతవరకు [ఉ] చేపూరు కొండారెడ్డివల్ల - డాక్టరు అబ్దుల్ సలాంగారికి వచ్చిన ఇంటిగోడ కొంతవరకు - యీ యింటి ప్రహరీగోడ కొంతవరకు. యీ హద్దులలోని కట్టబడియుండే మిద్దె - పైమిద్దె, కంచమిద్దె సహా 13 అంకణములు - పడమర పెంకుటిల్లు 4 అంకణములు. యీ యిండ్లకు అమర్చియున్న తలుపులు, ద్వారబంధములు, కిటికీలు, పైకప్పు వగైరాలు, అడుగు స్థలము. ఖాళీస్థలం 12 అంకణములు. యిందులోని బాంకిరాతి బావిన్నీ. యీ యావదాస్థిచేరి, యడ్లవారివీధిలోని ఉత్తరపు శ్రేణిలో 17-వ వార్డు, D. నెం 92 & 92/A రు. అడుయానములకు లోబడి కిమ్మత్తు రూ. 4000/- లు.

— ఎం. వి. సంజీవయ్య, వాదివకీలు.

భూమి కౌలు ఏలం ప్రకటన

* * * *

నెల్లూరు స్టోన్‌హౌస్‌పేట తప్పులవీధిలో వెంచేసియుండు శ్రీ మహాలక్ష్మి అమ్మవారు - శ్రీ ఆంజనేయస్వామి దేవస్థానములకు హక్కు అనుభవములుగల కొడ్డిపురం గ్రామములోని కోయనాగాని యం. 6—25 సెంట్లు భూమిని 1369 ఫసలీ లగాయతు, 1373 ఫసలీ ఆఖరు వరకు అయిదు సంవత్సరములు కవులుకు యిచ్చుటకుగాను 14-6-59 తేది ఆదివారం పగలు 11 గంటలకు కొడ్డిపురం గ్రామములో సదరు దేవస్థానముల మేనేజింగు ట్రస్టీలు చే బహిరంగముగా యాలము జరుపబడును. యాలము షరతులు పాట పెట్టునప్పుడు తెలియబరచబడును. ఇట్లు,

శ్రీ మహాలక్ష్మి అమ్మవారి దేవస్థానం మేనేజింగుట్రస్టీ
—దొంతంశెట్టి కన్నయ్యశెట్టి.
శ్రీ ఆంజనేయస్వామి దేవస్థానం మేనేజింగుట్రస్టీ
—దొండా రామకిష్టయ్యశెట్టి.

జమీన్ రైతు చందా

1 సంవత్సరమునకు	రూ. 10-0-0
6 నెలలకు	5-0-0
విడి ప్రతి	0-3-0

నెల్లూరు జిల్లా కోర్టులో

O. P. No. 85 of 1959.

దామేగుంట సువర్ణమ్మ —పిటీషనరు.

వేలుంబాక వెంకురెడ్డివగైరాలు —రెస్పాండెంట్లు.

జనరల్ నోటీసు:-

వేలు వేలుంబాక సుబ్బమ్మ వ్రాయించిన వీలునామాప్రకారం మైనరు వేలుంబాక రామలింగశాలురెడ్డికి రావలసిన బాకీలు రాబట్టుటకు పిటీషనరు తనను గార్డియన్‌గా నియమించమని కోరినందుకు నోటీసు నిమిత్తం 27-6-59 తేదికి వాయిదా వేసియున్నది. ఇందుకుగల ఆక్షేపణలను ఆ దినం పగలు 10 గంటలకు పైకోర్టుకుహాజరై ఆక్షేపణదారులు ఆక్షేపణలను తెలుపుకోవలసినది.

—యం. మల్లిఖార్జునరావు, పి॥ వకీలు.

రాజాం డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 497 of 57. E P. 191 of 59.

బళ్ళ సూర్యనారాయణ —వాది.

బళ్ళ సూరన్నవగైరాలు —ప్రతివాద్లు.

యీ నెంబరు తనఖా డిక్రీప్రకారం వాదికి రావలసిన సైకం రాబట్టుటకుగాను డిక్రీలో తనఖాయున్న ప్రతివాద్లు తా॥ శ్రీకాకుళం జిల్లా, పాలకొండ తా॥ రాజాం గ్రామంలో ఖస్పావీధి - దక్షిణశ్రేణిలో: [తూ-ప] 18 అడుగులు [ఉ-ద] 66 అడుగులు సుమారు కొలతలుగల నెం 69 రు యూనియను నెంబరుగల పెంకుటిల్లు - పెరట వంట పూరిల్లున్నూ.

(2) డిటో వీధిలో ఉత్తరశ్రేణిలో యున్న [తూ-ప] 12 అడుగులు [ఉ-ద] 50 అడుగులు కొలతలుగల నెం 1 రు యూనియను నెంబరుగల పెంకుటియిల్లున్నూ.

(3) డిటో వీధిలో దక్షిణ శ్రేణిలో వున్న [తూ-ప] 6 మూరలు [ఉ-ద] 50 మూరలు కొలతలుగల పూరిల్లున్నూ 22-6-59 తేది పగలు 11 గం॥ లగాయతు సా॥ 5 గం॥ వరకు పైకోర్టువారి యెదుట వేలము కాబడును.

పై ఆస్తులలో ప్రతివాద్లు తా॥ 3/4 వంతు యాలము కాబడును.

1 ప్రతిలో 3/4 వంతు	వి॥ పాట	రూ. 1600/-
2 ప్రతిలో 1/4 వంతు	,,	రూ. 400/-
3 ప్రతిలో 1/4 వంతు	,,	రూ. 400/-
		రూ. 2400/-

—వై. సూర్యనారాయణ—పి॥ అడ్వకేటు.

గురజాల డి॥ ము॥ కోర్టులో

O. S. 164 of 47. E. P. 544 of 58.

నిడుగొండ స్వరాజ్యలక్ష్మమ్మ —వాది.

నిడుగొండ జగన్నాథం వగైరాలు —ప్రతివాదులు.

గుంటూరు డి॥ పల్నాడు తా॥ మాచర్ల సబ్‌రిజిస్ట్రారులో చేరిన మాచర్ల గ్రామంలో 1-వ ప్రతివాదికి హక్కు-భుక్తములు గలిగి ఈ నెంబరు దావాలో మనువర్తి డిక్రి బాకీక్రింద ఛార్జిహక్కులు యివ్వబడిన 4-వ అయిటములోని నెం 1 రు యూనియను అస్సెస్‌మెంటు నెం 760 రు డోర్ నెం 5 రు గల యీలము కావలసిన లోగిలి స్థలమునకు హద్దులు:- [తూ] నిడుగొండ జగన్నాథం (1-వ ప్రతివాది) యిల్లు [ద] గల్లీబజారు [ప] బజారు [ఉ] నిడుగొండ నరసమ్మ లోగిలి. యీ హద్దులలోగా వున్న స్థలమున్నూ, యిందులో రెండు దూలములతో కట్టబడిన మిద్దెయున్నూ, విశిష్టకప్పసామాను, సర్వాసుపాట రు. 600/- వేలము వాయిదా 22-6-59 తేది.

—వి వి. అప్పారావు, వాదిఅడ్వకేటు.

వార్తలు వ్యాఖ్యలు

(3-వ పేజీకొరవ)

ప్రజలు సంసార నౌకను నిర్వహించుకోలేక కష్టాలకు గురియౌతున్నప్పుడు, వారిని పొదుపు అలవర్చుకోమని చెప్పడంకూడ హాస్యాస్పదంగా వుంటుంది. అందువల్ల పొదుపు వగైరా మన దేశ ఆర్థికవనరులపై ఆధారపడి ప్రణాళికా రచనకు పూనుకోవడం కార్యతారాహిత్యమనిపించుకుంటుంది. ప్రథమ ద్వితీయ ప్రణాళికల విషయంలో పరిశీలిస్తే విదేశీసహాయం మన ప్రణాళికల విజయానికి అత్యంత అవసరమా, అగత్యమా కే విషయం మన విధాన నిర్ణేతలు, ప్రణాళికా కారచయితలు గుర్తించడం అవసరం. విదేశీసహాయం ఎంత లభిస్తుందనే విషయం బాగా తెల్సుకోనిదే తృతీయ ప్రణాళికను రచించడం మంచిది కాదు. ఉత్పత్తిని దెబ్బతీసే విధంగా మనం ఏ పనిని తలపెట్టరాదన్న సైహూ హెచ్చరిక ముఖ్యంగా గమనార్హం. అందువల్ల వాస్తవికమైన, ఆచరణయోగ్యమైన సూచనల్ని ఉదకమండలం ఏ. ఐ. సి. సి. గోష్ఠి ప్రణాళికాకర్తలకు అందజేయగలదని ఆశింపబడుతున్నది.

టిబెట్ సమావేశం

టిబెట్ విషయం, రానురాను చప్పబడిపోతున్నది. చివరకు భారత ప్రభుత్వంకూడ, దలైలామా వారి పరివారానికి, టిబెట్ కాందిశీకులకు ఆశ్రయమివ్వడం మినహా, తామేమీ చేయగల్గిందేదీలేదని భావిస్తున్నట్లున్నది. ఒకకోటిమంది ప్రజలుకూడ లేని ఒక చిన్న భూభాగంపైన అరవై అయిదుకోట్ల జనాభాగల ఒక గొప్పరాజ్యం దురాక్రమణ సాగిస్తుంటే యితర ప్రపంచం నిస్సహాయంగా చూస్తూ వూరుకోవచ్చునేమో గాని, భారతదేశంమాత్రం తన కర్తవ్యం తీరిపోయిందనుకోవడం న్యాయంకాదు. టిబెట్ ప్రజలకు స్వపరిపాలనాధికారం లభించేటట్లు చేయుటకు ఇండియా బాధ్యతవహించక తప్పదు. ఈ వారం కలకత్తాలో టిబెట్ సమస్యపై జరిగిన అఖిలభారత సమావేశానికి అధ్యక్షత వహిస్తూ, శ్రీ జైప్రకాశ్ నారాయణ్ చేసిన హెచ్చరిక, సూచనలు గమనింపదగినవి. మానవాత్మకు వినాశం లేనంతకాలం టిబెట్ అణగారిపోవడం అసంభవమని ఆయన హెచ్చరిక చేశారు. నియంతలు రావచ్చు - పోవచ్చు కాని మానవుని స్వాతంత్ర్యేచ్ఛ నిత్యనూతనమై విజృంభిస్తూ వుంటుందని శ్రీ జైప్రకాశ్ చెప్పినమాటలు నిజం. పంచన్ లామా చెప్పుతున్నట్లు, టిబెట్ సమస్య కేవలం టిబెట్‌కు సంబంధించినదే కాదు. అది సమస్త స్వేచ్ఛాప్రపంచానికీ నైతికంగా సంబంధంవున్న సమస్య. టిబెట్ సమస్య పరిష్కార కీలకమంతా పెకింగ్ ప్రభుత్వములో వుంది. అవసరమైన వ్యవహారకాండను భారతప్రభుత్వం పెకింగ్‌తో జరపవలసివుంది. టిబెట్ సమస్య పరిష్కారానికి, కలకత్తా సమావేశం కోరినట్లుగా, ఆశియా ఆఫ్రికా రాజ్యాలలో ప్రజాభిప్రాయ సమీకరణకు భారతప్రభుత్వము కూడ సహాయపడ వలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంది.

——

శ్రీమతి అరుణ అసఫాలి

ఢిల్లీ కార్పొరేషన్ మేయర్ శ్రీమతి అరుణాఅసఫాలీ తమ పదవికి రాజీనామా చేశారు. కార్పొరేషన్‌లో కాంగ్రెసు సభ్యుడు అగర్వాల్ వ్రాసిన నిందాపూర్వకమైన, అవమానకరమైన లేఖమూలంగా తనకు కాంగ్రెసుపార్టీకి ఏర్పడిన వివాదకారణంగా కార్పొరేషన్ మామూలుగా పనిచేయలేని పరిస్థితిలో అరుణ అసఫాలీ రాజీనామా చేశారు.

——

★★ పల్లెలు ★★

(5 పేజీ కొరవ)

పాతకవలూరు శిక్షణాలయం

గత 24 తేదిన వర్షాకాలం కా పాతకవలూరులో అంబర్‌చర్కా శిక్షణాలయానికి తాల్లూరు బ్లాక్ డెవలప్‌మెంట్ ఆఫీసరు శ్రీ కామేశ్వరరావుగారు ప్రారంభోత్సవం గావించారు. ఒంగోలు గ్రూపు ఏరియా అడ్వైజరు శ్రీ కె. వెంకురామయ్య, అంబర్ ఏరియా అడ్వైజరు నందం కనకయ్య, తాల్లూరు ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసరు శ్రీ కోదండపాణిగారలు, యీ కార్యక్రమంలో పాల్గొన్నారు.

వెనుకబడిన తరగతులవారికి అంబరు చరఖా ఏ విధంగా ఉపయోగకరమౌతున్నదీ, శ్రీ కామేశ్వరరావుగారు; అంబరుచరఖా ప్రాముఖ్యమునుగురించి గ్రూపుఏరియా అడ్వైజరు; శిక్షణావిధానమును గురించి అంబరు ఏరియా అడ్వైజరు విపులీకరించారు. శిక్షణాలయానికి వసతులు కలుగజేసిన గ్రామ పెద్దలకు ఎక్స్‌టెన్షన్ ఆఫీసరు కృతజ్ఞత తెలియజేశారు. ఉత్పత్తి కేంద్ర మేనేజరు శ్రీ యల్. వెంకటరెడ్డి వందనసమర్పణం చేశారు.

—ఓ. వి.

ఊటుకూరు సభలు

గత నెల 22 నుండి 24 తేదివరకు ఊటుకూరు (కోవూరు తాలూకా) సరస్వతీ విద్యార్థిసంఘ సాంస్కృతికసభలు జయప్రదంగా జరిగినవి. మూడురోజులూ సభలు సమావేశాలతోపాటు విద్యార్థుల నాటిక, వినోద విజ్ఞాన ప్రదర్శనములు జరిగినవి. ఈ కార్యక్రమానికి ఇందుకూరుపేట హైస్కూలు హెడ్మాస్టరు శ్రీ కె. రామనాథశర్మగారు అధ్యక్షత వహించారు. నెల్లూరు సెంట్ పీటర్సు హైస్కూలు హెడ్మాస్టరు శ్రీ సి. వి. యల్. నరసింహారావుగారు, శ్రీ సి. యస్. విఠల్‌రావు, శ్రీ వి. హెచ్. జానకిరామశర్మ, శ్రీ కె. యస్. సుందరరాజారావు, శ్రీ యస్. నరసింగరావు, జ్ఞానప్రభ శ్రీ ఆన్నారెడ్డి బలరామరెడ్డిగారలు ఉపన్యసించారు. శ్రీ బెజవాడ ఆదిశేషారెడ్డిలాంటి పెద్దలు యీ కార్యక్రమ నిర్వహణలో విద్యార్థులకు చేదోడు వాదోడుగా వుండి సహాయపడ్డారు. పల్లెలలోకూడా విద్యార్థులు వినోద విజ్ఞాన కార్యక్రమాలు జరుపుకోవడం, అభిలషణీయమైన విషయం.

—నిడుదనోలు కృష్ణారెడ్డి.

——

మనచిత్రాలు: శ్రీ నాగిరెడ్డి

(8-వ పేజీకొరవ)

కాకుండా బయటకూడా పదిమందికీ నచ్చేలా తయారు చేయవచ్చును. అది మనకు చేతకాని పనికాదని ఇదివరకే చాలామంది చెప్పి చూపించారు. కాని ఏం చేయాలన్నా తెగింపు, కొంతధైర్యం అవసరం. పదిమంది కలిసి పనిచేయడం ముఖ్యం.

ఇబ్బందుల్లో, విషమ పరిస్థితులలో మన సినిమావాళ్లకు ఈ లక్షణాలన్నీ వున్నవని ఇదివరకు బుజువు చేసిన నాగిరెడ్డిగారు, మామూలు పరిస్థితుల్లోకూడా అవి మరుగుపడిపోకుండా చూస్తారనీ, తెలుగు సినిమాలు మంచి సినిమాలన్న పేరు సంపాదించుకొనేందుకు సాయపడుతారని మా దృఢ విశ్వాసం.

—హితైషి.

——

జనవాణి

ఈ శీర్షికక్రింద వివిధ సమస్యలనుగూర్చి పాఠకులు చర్చించవచ్చు. తమ తమ అభిప్రాయాలను స్వేచ్ఛగా వెలిబుచ్చవచ్చు. వ్యక్తిగత దూషణలకుమాత్రం యిది వేదికకాదు. —సం. జ. రై.

నెల్లూరు హెడ్‌పోస్టాఫీసు

నెల్లూరు హెడ్‌పోస్టాఫీసుకు, లక్షలు చెల్లించి, భవన సౌకర్యం కల్పించడం సంతోషకరమేకాని, ప్రజల కవసరమైన స్టాంపులు, కవర్లు, కార్డులు అక్కడ లేకపోవడం విచారకరం.

గత 30 తేదీ ఉ. 11 గంటలప్పుడు స్టాంపు వెండర్ వద్దకువెళ్ళి లోకల్ డెలివరీకార్డు యిమ్మని అడిగితే లేదన్నాడు. "హెడ్ పోస్టాఫీసులోనే లేదంటే యింక యిచ్చేది ఎక్కడ?" అని అంటే "పోయి రిపోర్టు చేసుకో" అంటూ నిర్లక్ష్యంగా జవాబు యిచ్చాడు. "స్టేషనరీ"లో మీరు చేస్తున్నదిదేనా?

— కె. యల్. కె. శర్మ.

*

నెల్లూరు సంతపేట కోటారెడ్డిసత్రం

ధర్మాత్ములకటాక్షంతో యేర్పాటు చేయించిన యీ సత్రంలో చిన్నబిడ్డలతో ఆడువారు యెంతోమంది ఆపదలకు తలదాచుకొంటున్నారు. మొన్న మే 28, 29, 30 తేదీలలో రాత్రిలు యెవరో రాళ్ళురువ్వటం జరిగింది. పిల్లా, జల్లాయుండే సత్రాలలో యిలాంటి సంఘటనలు జరగటమేమిటి?

ఈ సంఘటననుగూర్చి నేను పోలీసులకు చెప్పినా పట్టించుకోలేదు. సత్రంసుమాస్తా వాళ్ళకు తృప్తికరమైన లేనిపరిపాలను కల్పించియున్నా అసాధ్యమైన ఆచారాల పేరుతో జనానికి ఎక్కువ నిర్బంధాలు పెడుతూ, మిక్కిలి అసౌకర్యాన్ని కల్గిస్తున్నారు. చుట్టుపక్కలవారైనా ప్రజాక్షేమం దృష్ట్యా వార్ని మందలించడం మిక్కిలి అవసరం.

— పి. సోమయాజులు,
సభ్యుడు; జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యవర్గము
కనిగిరి తాలూకా

*

చెన్నపల్లిపాలెం క్రీడోత్సవాలు

గతనెల 18 నుండి 20 తేది వరకు చెన్నపల్లిపాలెంలో జరిగిన ఇంటర్ బ్లాకు క్రీడోత్సవాలలో మేము (పర్వతపల్లి నటరాజ కళామండలి) 'ఉపాసు' నాటికను ప్రదర్శించాము. పోటీలలో పాల్గొనిన నాటికల్లో మా నాటికకు ప్రథమ బహుమతి లభించినదని కావ్య తెగల బ్లాకుడెవలప్‌మెంటు ఉద్యోగి యొకరు 20 తేదిన మాతోచెప్పి, మాక్కూలను సహితం తెల్లడిచేశారు. కాని ఆరోజు సాయంత్రం జరిగిన బహుమతి ప్రదానోత్సవ సమయంలో వెంకటగిరి నాటికకు ప్రథమ బహుమతి యిచ్చి, మాకు రెండవబహుమతి నోసంగడం మాకు ఆశ్చర్యం కల్గించినది. అంతేగాదు, పౌరాణిక నాటకాలలో యిచ్చిన ద్వితీయ బహుమతికి యిచ్చినంత విలువగలదికూడా మాకు యివ్వక మమ్మలను చాల కించపరచారు. బహుమతి సంసకం వక్షపాతంతో జరిపించారు. వక్షపాతంతో క్రీడోత్సవాలను నిర్వహించడం సమంజసంగాదు. సమాజవికాస ఉద్యమ ఆశయానికిది విరుద్ధం. కావ్య తెగల అధికారులు ముందైనా యిట్టి అక్రమం జరగకుండా చూడాలె.

ఇంటర్ బ్లాకు టోర్నమెంట్సు జరిపేదానికంటే, ఏ బ్లాకులోవారు ఆ బ్లాకులోనే టోర్నమెంట్సు జరుపుకొని బహుమతులు పంచుకుంటే ఉత్తమంగా వుంటుంది.

— యేలూరు దశరథరామరెడ్డి,
ప్రెసిడెంటు, నటరాజ కళామండలి.

రామాయణము

(2 వ పేజీ తరువాత)

రాజానకును ధర్మమే కర్తవ్యము. రాజు ప్రజలం బాలించును. అన్నిటికీ అతండే కర్త, తండ్రి, కాలస్వరూపుడు, సర్వరక్షకుండు అని ప్రమాణములకు బ్రమాణము. గుణసముద్రుండవగు శ్రీరామా! నీకు సేవ చెయ్యదాననూ' అని వినయముగాం బల్కెను. అందుకు శ్రీరాముడు 'సారమేయమా? నీకు భయమా? నీ కష్టమేమి? ఏల నీ తల పగిలెను చెప్పుమ'ని అడిగెను. అంతట కుక్క 'రాజా? సర్వార్థసిద్ధుండను భిక్షుకుండు నా తల పగులంగొట్టె'ననెను. శ్రీరాముండు వానిని రావించి "భిక్షుకా! ఏల నీవీ కుక్కను గొట్టితివి. కోపము శత్రువు. వాండిగల కత్తి ఎంత కష్టాలిడైన నుండరానిది. కోపియగువాని యింద్రియములు గుఱ్ఱములవలె పరువెత్తును. ఇంద్రియవివేకకానివాడధఃపతితుండు. పంచేంద్రియముల నితరులకు మేలు చేయువాండు పూజ్యుండుగదా! యిట్లేల చేసితివ"నెను. అందులకాతండు "శ్రీరామచంద్రా! భిక్షకొరకు క్రమముతో నేను తిరుగుచుండంగా నీకుక్క దారిలో నిలువంబడి మొఱుగుచుండెను. ఆకలిచే కోపము రెట్టింపుకాంగా దీనిని కొట్టితిని. అపరాధనైతిని. రాజదండన ననుభవింతును. యమదండనమింక నాకుండదు. సెలవిమ్మ"నెను. అందులకు శ్రీరాముండచటంగల ఋషులంజూచి "వీని కేమి దండనమి త్తమ"నెను. అందులకు వసిష్ఠ, ధర్మపాలక, ధర్మభృగువులు "శ్రీరామా! నీవు ముల్లోకముల కధిపతివి. సర్వశాసకర్తవు. శ్రీ మహావిష్ణువు. నీవేమనుశాసించువారము"నిరి. అంతట కుక్క "రామా! సంతోషమున నాకు వరమిత్తువేని యీభిక్షుకునకు కులపతిత్వమిప్పింపు"మనెను. శ్రీరాముండు వైభవపురస్సరముగా వానిని కులపతిగా నొనరించి పంపెను.

అంత ఋషులు "రామా! దీనికి కారణము కుక్కకు తెలియునా అని అడిగిరి. అంతట ఆకుక్క "రామా! నేను పూర్వమున కులపతినై దేవద్రవ్యము కాపాడుచుంటిని. ఎంతజాగ్రత్తగా సర్వజీవుల నోకటిగా చూచుచున్నను తదధికారానంతరమున నాకీజన్మ వచ్చినది. ఇట్టి కోపియగు విప్రుడు తాను చెడి నదియే కాక గతించి యేడు తరములవారిని, రాబోవు ఏడుతరములవారిని నరకమున ద్రోయును. ఎవరిని పుత్ర పశుబాంధవముగా నరకముగా తలంచదలంచుకొనిమో వారికి దేవాలయ గో బ్రాహ్మణాధికారమిచ్చిన వారి ధనము దొంగిలించి వాండు మహానరకమున నరకమునంబొందు"నని కుక్క చెప్పెను. అంత కుక్క కొలువు వెడలి మనోనిగ్రహమున పూర్వజన్మస్మృతిపొంది, కాశీపోయి, శివపదధ్యానమున యోగుల కందరాని పదమును బొందెను. (సశేషం)

తెలంగాణాసమస్య

(9 వ పేజీ తరువాత)

అధికారం తమ హస్తగతమైనంతనే వ్యవసాయ సంస్కరణలు తీవ్రమైనవి ప్రవేశ పెడ్తామని స్టేటుకాంగ్రెసు తీర్మానించి కార్యకర్తల ప్రచారం చేసినందువల్నే ప్రజా సహకారం దానికి అత్యధికంగా లభించింది. దీనికి భారత స్వాతంత్ర్యోద్యమ రథసారథ్యం వహించిన కాంగ్రెసు ఉజ్వల చరిత్ర, ప్రతిష్ఠ తోడయాయి. భారత ప్రభుత్వం కూడా సైనిక పరిపాలన కాలంలోనూ ఆ తరువాతను హైదరాబాదు భూస్వామిక వ్యవస్థను రద్దు చేయవలసిన అవసరాన్ని గుర్తించి పర్సాఖాస్‌ను, జాగీర్లను స్వాధీనపరచు కొనడమే కాక కవుల్దారుకు రక్షణ కల్పించి, భూ కమతాలపై పరిమితులను విధించి, స్వంత వ్యవసాయం చేసుకోలేని యజమానుల భూములను తప్పనిసరిగా కవుల్దారుపరం చేసేటందుకు శాసన కార్యక్రమం ఆరంభించవలసి వచ్చింది.

బూర్గుల రామకృష్ణరావు మంత్రివర్గం ఈ శాసనాలను అమలుచేసింది. కాని అప్పటికే కాంగ్రెసు తెలంగాణా భూస్వాముల కబంధ హస్తాల క్రిందికి వెళ్లిపోయింది. మన ప్రజాస్వామిక రాజకీయ వ్యవస్థ ప్రయోజనం ఏమైనా కావచ్చు కాని అందులో ధనికులు వారి ఏజంట్లు మాత్రమే రాజకీయాల్లోదిగి మనగలరు. అందుకే ఉద్యమ నిర్మాణం చేసిన అసంఖ్యాక మధ్యతరగతి కార్యకర్తలు రాజకీయ రంగం నుంచి ఒకరి తరువాత ఒకరు తప్పుకోవలసి వచ్చింది. పదేళ్ల క్రితం కాంగ్రెసుకు బద్ధశత్రువులుగా వున్నవారంతా ఈనాడు కాంగ్రెసు నాయకులై కూర్చున్నారు. ఇందువల్ల వ్యవసాయ సంస్కరణల శాసనాలు చేసి పది సంవత్సరాలు అవుతున్నా, ఇంతవరకు పక్రమంగా అమలు జరగలేదు. ఆంధ్ర ప్రదేశ అవతరణ, దానితో వచ్చిన ఇక్కడి సమస్యలు, రాజకీయోద్యమ చరిత్ర తెలియని నాయకత్వం, స్థానిక అభివృద్ధి నిరోధకులకు, అవకాశవాద నాయకులకు ఎంతో ఉపకరించింది.

తెలంగాణా సమస్య, తెలంగాణా రైతు సమస్య, తెలంగాణా కవుల్దారు సమస్య అని గుర్తించలేని స్థితిలో, లేక గుర్తించినా ఏమీ చేయలేని స్థితిలో కాంగ్రెసు ప్రభుత్వాలు వున్నాయి కనుకనే స్టేట్ కాంగ్రెస్ పోరాటం సందర్భంలో చేసిన వాగ్దానం ఇంకా నెరవేరకుండానే వుండిపోయింది. పైగా పరిపాలన గ్రామప్రాంతాలలో ఇంకా భూస్వామ్య వర్గాలచేతుల్లో నేవుంది.

నిజాం ప్రభుత్వం అవలంబించిన విద్యావిధానం చాలా సంకుచితమైనది. చాలాకాలం వరకు ఒక్క హైస్కూలుకు మించిలేని జిల్లాలు ఎన్నోవుండేవి. నాలుగుజిల్లాలకు ఒక్క ఇంటర్మీడియేట్ కాలేజీచొప్పున వుండేవి. ప్రాథమిక పాఠశాలలేని గ్రామాలు నూటికి 95 వరకు వుండేవి. ఇప్పటికీ చాలావున్నాయి. ముఖ్యమంత్రి కాశ్త బ్రహ్మానందరెడ్డి గారి మితవాద ప్రభావం తెలంగాణా విద్యాభివృద్ధిపట్ల వారి నీరసన్నుగా పరిణమించింది. తెలంగాణా ప్రాంతీయ సంఘమంటూ లేకపోతే, ఈవిషయంలో 1956 తెలంగాణాకు 1962 తెలంగాణాకు ఏమీ తేడా వుండకపోను. అలాగే వైద్యసౌకర్యాలు, నీటివసతి వగైరా. నిజాంసాగర్ ఒక్కటే గత ముప్పై సంవత్సరాలలో ఈ ప్రాంతంలో నిర్మింపబడిన ఏకైక ముఖ్యాంశం ప్రాజెక్టు. మేజర్ ప్రాజెక్టు ఒకటీ లేదు. గోదావరిపై పోచంపాడు ప్రాజెక్టును ప్రారంభించడానికి ప్లానింగ్ కమిషను అంగీకరించకపోతే ఈ కొరత అలాగే ఉండిపోతుంది.

స్వర్గీయ కళా వెంకటరావుగారికి భూమి సమస్యలేకాక జిల్లా పరిపాలనలోని అనేక లోపాలు, ఈనాటి అవసరాలను ఏ విధంగా తీర్చలేనిస్థితిలో ఆది వుంది బాగా తెలుసు. అందుకే ఆంధ్ర తెలంగాణా భూమార్గ్యాదాయ పద్ధతిని ఏకీకరించి, శాస్త్రీయమైన రికార్డు ఆఫ్ రైట్సును, భూముల సర్వేను, పరిపాలనా సంబంధమైన సంస్కరణలను పెక్కింటిని ఉభయప్రాంతాలలోను కొన్ని అతి ముఖ్యమైన శాసనాలద్వారా చేయ దలపెట్టారు. అనంతరామన్ కమిటీ, ఇందుకు కొండీ మాత్రమే. కొండా వెంకటరంగారెడ్డి గారు సమర్థులైన పరిపాలకులే అయినా భూమి వ్యవహారాల గురించి విస్పష్ట అభిప్రాయాలు కలవారుకారు. రెవెన్యూ శాఖను వదిలినా, బూర్గులవారి వలెనే భూసంస్కరణల శాఖను సంజీవరెడ్డిగారు తమక్రిందనే వుంచుకున్నారు. కాని వెంకటరావుగారు తలపెట్టిన ఇతర సంస్కరణల శాసనాన్నికూడా అమలు చేయనిదే, తెలంగాణా జనాభాహుళ్యం జీవనంలో ప్రధానమైన మార్పురాదు.

పంచాంగం

నిమ్మగడ్డ వేంకటేశ్వరశాస్త్రి

వర్షం

జూన్ నెల 9, 10, 11 తేదీలు చంద్ర, కుజ, శుక్రులు కటకజలరాశి సంచారమువలన వర్షించుటయు ప్రబలమగుయోగము కలదు కాని వర్షప్రతిబంధక గ్రహయోగముకూడాగలదు.

మృగశిరకార్తె

జూన్ నెల 8 తేది పగలు గం. 12-41 నిముషములకు మృగశిర కార్తె ప్రవేశం.

ముహూర్తం

జూన్ నెల 12 తేది వివాహముహూర్తము.

జూన్ నెల తిథులు

6 శని	● అమావాస్య	ప	3-24 గం. వ.	
7 ఆది	జ్యేష్ఠశుద్ధపాడ్యమి	సా	4-58 గం. వ.	
8 సోమ	విదియ	సా	4-58 గం. వ.	
9 మంగళ	తదియ	రా	8- 2 గం. వ.	
10 బుధ	చవితి	సా	8- 2 గం. వ.	
11 గురు	పంచమి	రా	8-11 గం. వ.	
12 శుక్ర	షష్ఠి	రా	7-40 గం. వ.	

పసిరికలు — కామెర్లు
భయపడపనిలేదు
*
డాక్టరు సి. రామయ్యంగారు,
రంగనాయకులపేట — నెల్లూరు.

గూడూరు నాటకోత్సవాలు

దర్శకులు, నటులు, కవులకు ఘనసత్కారం

గూడూరు సంస్కృతీ సమ్మేళనం యాజమాన్యాన నెల 21 తేది ప్రారంభమైన నాటకోత్సవాల సందర్భంలో మూడవ రోజు (24తేది) "నాట్యకళ" సంపాదకులు శ్రీ శ్రీనివాసచక్రవర్తి గారి అధ్యక్షతన జరిగిన నటగోష్ఠిలో, నాటక కళను గురించి, ప్రఖ్యాత నటుడు శ్రీ కె. వెంకటేశ్వరరావు, ఆహార్య కళాప్రవీణుడు శ్రీ కుమార్, సినిమానటుడు శ్రీ వల్లం నరసింహారావు, ఇంకా శ్రీయుతులు మనుబోలు వెంకటకృష్ణారెడ్డి, జి. యం. రెడ్డి గారలు చక్కని ప్రసంగాలు చేశారు.

సభాధ్యక్షులు శ్రీనివాస చక్రవర్తి నాటక ప్రదర్శకోద్యమాన్ని పరిశీలిస్తూ, మొదట్లో కళాభిమానం వుండేదని, తర్వాత సురభి కంపెనీ దానిని వ్యాపారయుక్తం చేశారన్నారు. ప్రప్రథమంగా బళ్లారినుండి ధర్మవరం రామకృష్ణమాచార్యులు పద్యాలు తొలగించి సంగీతరూపకాలు ప్రవేశపెట్టడంతో ఈ ఔత్సాహిక నాటకోద్యమం అదృశ్యమైపోయిందన్నారు. రాజమన్నారుగారి 'తప్పెవరిది'తో సాంఘిక నాటకం ప్రారంభమైందన్నారు. పూర్వం వ్యక్తుల గొప్పతనంమీద, ప్రస్తుతం 'టీంవర్కు' మీద నాటక విజయం ఆధారపడి వుందన్నారు. 'కాంచనమాల' నాటకంద్వారా, రంగుతెరలను ఆచరణలోకి తెచ్చింది శ్రీ దాడి గోవిందరాజులునాయుడు గారనీ, ఆ తర్వాత 'ప్రజానాట్యమండలి' ఆ ఉద్యమాన్ని పునరుద్ధరించిందనీ అన్నారు. ప్రేక్షక సంఘాలేర్పడి, నాటక రచయితలను, నటులను ఆర్థికంగా ప్రోత్సహించినప్పుడే అమెచ్యూర్ నాటకాలకి అభివృద్ధి కాగలదన్నారు. పాశ్చాత్య నాటకాలను అనుకరించేదానికంటే, ఆంధ్ర జీవితాన్ని రచయితలు కథావస్తువుగా స్వీకరించాలన్నారు.

తర్వాత శ్రీ వెంకటేశ్వరరావుగారు మాట్లాడుతూ, మన అనుభవమే మనకు విజ్ఞానగురువనీ, సూత్రీకరణలను వంటబట్టించుకొనేందుకు శ్రమపడేందుకంటే, అనుభవంనుండి నేర్చుకోవడం ముఖ్యమన్నారు. నాటక సమాజాలలో పరస్పరం ఒద్దిక, సహకారం, సాధన అవసరమని నొక్కి చెప్పారు. ఏ విధంగా ఒక నాటకాన్ని ప్రయోగిస్తారో సోదాహరణంగా వివరించారు.

శ్రీ యం. వి. కృష్ణారెడ్డి, శ్రీ వల్లం నరసింహారావుగారలు మాట్లాడిన తర్వాత, శ్రీ కుమార్, శ్రీ జి. యం. రెడ్డి స్త్రీనిర్మాణం వగైరాలగురించి మాట్లాడారు.

నటగోష్ఠి చాల విజయవంతమైంది. దాదాపు 150 మంది దీనిలో పాల్గొన్నారు.

ఆ సాయంకాలం 'నేటినటుడు', 'వెంకన్న కాపురం' నాటికలు, 'తస్మాత్ జాగ్రత' నాటకం ప్రదర్శింపబడ్డాయి. శ్రీ వీణ రంగారావుగారి నాయకత్వాన ప్రఖ్యాత గీతాంజలి బృందం వీణావాదన జరిపింది.

సన్మానోత్సవము

నెల 25 తేది ఉదయం సరస్వతీటాకీసులో సభాపతి శ్రీ మోచర్ల రామకృష్ణయ్యగారి అధ్యక్షతన సన్మానోత్సవం ఘనంగా జరిగింది. నాటక యజ్ఞాంతమున అవభృథస్నాన ఘట్టంవంటి యీ సన్మానోత్సవమున ఒక దర్శకుడు, ఒక నటీమణి, ఒక విద్వత్కవి, ఒక కళాభిమాని, ఒక రచయిత్రి సన్మానింపబడుట చాలచక్కగా వుందన్నారు అధ్యక్షులవారు.

మదరాసు షెరీఫ్ శ్రీ ఎంబెరుమన్నారు చెట్టిగారిని ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడు శ్రీ సి. వి. కృష్ణయ్య; చలనచిత్ర దర్శకుడు శ్రీ పి. పుల్లయ్యగారిని సంఘ ఉపాధ్యక్షులు శ్రీ సురేంద్రనాథ్; శ్రీ స్వయంపాకుల వెంకటరమణశర్మ గారిని శ్రీ పొన్నలూరు కోటారెడ్డిగారు; శ్రీమతి మగ్గి కమలాబాయి, శ్రీమతి తూటుపూరి లక్ష్మీకాంతమ్మ గార్లను మహిళాసంఘాధ్యక్షురాలు శ్రీ శారదాంబ గారు చందన ఫలపుష్పసహితంగా నూత్న వస్త్రాలతో సత్కరించారు. సన్మానితులు ఈ వితరణకు సమాధానాలిచ్చారు.

ఆనాటి సాయంకాలం శ్రీ డి. యస్. రెడ్డిగారి అధ్యక్షతన జరిగినసభలో డాక్టర్ చంద్రశేఖరంగారు ఉపన్యసించారు. 'రాడీమల్లన్న', 'త్రిశంకు స్వర్గం' నాటికలు, 'విషకుంభాలు' నాటకం ప్రదర్శించబడ్డాయి. కొన్ని ఏకపాత్రాభినయాలుకూడ జరిగాయి. అమృతయ్య, ఏసుదాసుగార్ల ప్రఖ్యాత డప్పులవాద్యం, ఫిరోజ్‌దర్ పార్టీవారి వేణుగానం ఆనాటిరాత్రి ప్రత్యేక కార్యక్రమాలు.

గెలిచిన నాటకాలు, నటులు

ఉత్సవాల్లో జరిగిన పోటీల్లో గెలిచిన వారికి సామైన్స్ మేనేజరు సురేంద్రనాథ్ బహుమతులు ఇచ్చారు. నాటకాలకు, నాటికలకు, ఏకపాత్రాభినయానికి, వేరు వేరుగా బహుమతులు కేటాయించారు. ప్రతి విభాగంలోను అనేకఅంశాలకు బహుమతులు ప్రత్యేకించారు. నాటకాల్లో మొదటి బహుమానం 'అంకెబిందెల'కు, రెండవది 'దొంగవీరుడు'కు వచ్చాయి. మొదటినాటకంలో వేషం వేసిన సి. హెచ్. వీరయ్య ఉత్తమ నటుడుగా ఎన్నికయ్యాడు. ఉత్తమనటిగా 'తస్మాత్ జాగ్రత'లో నటించిన కుమారి వి. లక్ష్మి నిర్ణయింపబడ్డారు. రంగాలంకరణకు బహుమానం 'విషకుంభాలకు' వచ్చింది.

నాటికలలో బహుమతులు కరువుకోసం, రాడీమల్లన్నలకు వచ్చాయి. ఈ విభాగంలో ఉత్తమనటుడుగా శ్రీ సి. హెచ్. వెంకటేశ్వర్లు, ఉత్తమ నటిగా కుమారి సావిత్రి ఎన్నికయ్యారు. రంగాలంకరణకు బహుమతి 'దొంగల్లో దొర'కు వచ్చింది.

ఏకపాత్రాభినయంలో బహుమతులు శ్రీ శివశంకర అమృతలింగం గారికి, (మహోగ్రధనపాత్ర) శ్రీ ఎం. ఎ. ఖాదర్ గార్లకు వచ్చాయి.

యీ పెద్ద బహుమానాలు కాకుండా, సామర్థ్యం చూపించిన అనేకులకుకూడా ప్రత్యేక బహుమానాలు యిచ్చారు.

పోటీల్లో గుణనిర్ణయం జరిపినవారు, శ్రీయుతులు శ్రీనివాస చక్రవర్తి, కె. వెంకటేశ్వరరావు, మనుబోలు వెంకటకృష్ణారెడ్డి, వల్లం నరసింహారావుగారలు. —పి. వి.

శివారెడ్డి పద్యాలు

అగ్నిప్రమాదం

ఇనమడుగంటే తెలియని
మనలాందేశేదు కేంద్ర మంత్రులకంటె
ఘనమైనపేరు, దానికి
రెమినయగు గ్రామమ్మ లేదు యీజిల్లాలో.

కడుగుపేరయ్యింటె, ప్రతివారు లేదంటె,
రెమిన్వరిమ్యానుకూడ రెమిజాకెటెజ
అచట పాలి కాంగ్రెస ఆందలూకాంగ్రెసు
అందువలనె దానికంత పేరు.

పగటి వేళ తోడ్డి పది గంటలకుమధ్య
లాస్టుమంతు తిట్టిపట్ట వచ్చె
అగ్నిదేవుడొచ్చి అరగంటసేపుండి
పూడ్చి మొగ్గచెట్టి పుటికినాడు.

మంటగలసినాయి మంచాలు, కంచాలు,
మట్టిపాలు వున్న తిట్టుబుట్ట
కట్టుపుట్టములతో మిట్టకొచ్చేశారు
పేదసాద లేదొక పెద్దసాహు!

దొంగ కండచేసి దోస్తారు పోక్యంప
కుండకుదురు దోడ్డి కుక్కబొయ్య
తెంపుచేసి పూరిగొంపల్లోయూరాదు
అగ్గిదేవ్వ, యింక ఆరిలేదు.

రెనిమ కంచుకోట రేసుటపాడు యీ
పూరుసానులోని పుటువుంది
చీమజిట్టుమందు ఏమండిని కృచ్ఛవు
మహిమ కొంతకలుగ మానాక్కపలవ.

మంచెన సుబ్బరాజు

కుర్దక దుయ్యిబిష్టు కూర్యనారాయణ్ణి
వోడగొట్టి లాల్మి వోదలగొట్టి
కాంచివాపు జయము, కంగ్రాజులేపన్ను
మంచెన్న సుబ్బరాజు, మంచివాస్తె.

హెచ్చరిక

సింగరాజు తాను తెచ్చింది లేదమ్మ
మనలా కొంతమంది మాస్టరులకు!
నమ్మకండివార్ని వచ్చేటపోస్తారు
మంచిగాని కొంతమందున్నారు.

వెంకటేశ్వరహోలు పెళ్ళి

శేషురెడ్డిగారు చెప్పారు పెళ్ళిగ్గి
అంత పరిచయుండ ఆదోతెచ్చ?
మాచినోడికల్ల పంథలేఖ బంపిస్తె
వచ్చి తిసుబంకుంటె వంటఖర్చు!

పెళ్ళిళ్లు, డిన్నర్లు

సావుకార్లతేవం పచ్చేటుడిన్నర్లు
తేడి తేడిదాయ కోడికర్మ,
గోమటిమ్డగాయ, గోంగూర, ముల్లంగి
కందగడ్డపులుసు కవికనాకు.

ఇన్విటేషనొస్తె యేనాడు రెట్టాట్టు
అంద్రకంచుమంద వోజరాతి
చేట్టుకేస్తవల్పు పెదజల్లిపారేస్తె
ఫీజ్ క్వాట్టి చూపితె సిగ్గుపోర్ల.

పెళ్ళి దరకాల పెళ్ళిర్ప్యులాచార
మనకు వచ్చరక్రంగ మారెపంది
ఎత్తుకత్తుశెట్టి రెమవరైన పిల్చిస్తె
చేమకుంట పేరు చెప్పకుంట.

ఆంధ్ర ట్యుటోరియల్ కాలేజి

మూలపేట — నెల్లూరు

**** **11-6-59** తేది తెరువబడును ****

(1) అక్టోబరు, మార్చి - S. S. L. C. (2) సెప్టెంబరు, మార్చి - Pre-University & Matric - Pre-Matric పరీక్షలకు పోవు విద్యార్థులకు సమర్థులగు నుపాధ్యాయులచే గట్టి శిక్షణ యివ్వబడును.

ప్రిన్సిపాలు శ్రీ కె. రాజరత్నంగారు నెల్లూరు వి. ఆ. యం. హైస్కూలులో 30 సంవత్సరములు హెడ్ మాస్టరుగా పనిచేసి S. S. L. C. విద్యార్థులకు ఇంగ్లీషు భాషను బోధించుటయందు మంచి యనుభవమును గడించియున్నారు. వీరు S. S. L. C. బోర్డు మెంబరుగాను . S. S. L. C. Andhra Matric పరీక్షలకు Chief Examiner గాను కూడా అనుభవమును పొందియున్నారు.

అన్ని పాఠములను సులభముగా బోధించుటకు వలయు పరికరములు గలవు. బాలికలకు ప్రత్యేక వసతులు గలవు. సెప్టెంబరు – అక్టోబరు పరీక్షలందు S. S. L. C. విద్యార్థులు 70% . Pre - University విద్యార్థులు 80% . Matric విద్యార్థులు 100% కృతార్థులైరి.

—శ్రీ కె. రాజరత్నం, B.A., L.T. ప్రిన్సిపాలు, (రిటైర్డు హెడ్ మాస్టరు.)

ఓవర్సీర్ - డ్రాఫ్ట్స్‌మెన్ కోర్సు

(కాలము :: 9 నెలలు)

ఆంధ్ర - మద్రాస్ ప్రభుత్వములవారు జరుపు పరీక్షలకు శిక్షణ యివ్వబడును.
S. S. L. C. పరీక్ష ప్యాసైన లేక ఫెయిలైనవారు అర్హులు. ప్రాస్పెక్టసుకు 50 నయాపైసలు యీ క్రింది అడ్రసుకు పంపవలెను.

తరగతులు **1-7-59** తేది ప్రారంభమగును.

ది మాడర్న్ ఇంజనీరింగ్ & ట్యుటోరియల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్

పొగతోట — నెల్లూరు.

నిర్వాహకులు : చివుకుల సత్యనారాయణమూర్తి - అడ్వొకేటు.
చతుర్వేదుల సత్యగోపాలకృష్ణమూర్తి.

Edited, Printed and Published by N. Sree Ramamurthy at the Zamin Ryot Press, 170, Thipparajuvari Street, Nellore.